

OPĆINA BIZOVAC

**STRATEGIJA RAZVOJA
OPĆINE BIZOVAC ZA
RAZDOBLJE OD 2024.
DO 2028. GODINE**

U BIZOVCU 24. SIJEČNJA 2024.

Naručitelj:

Općina Bizovac

Informacije:

Osječko-baranjska županija

Općina Bizovac

Hrvatski zavod za zapošljavanje

Hrvatski zavod za statistiku

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU-a

Poslovna Hrvatska

Strategiju razvoja Općine Bizovac za razdoblje od 2024.
do 2028. godine izradila je tvrtka MFN Consulting d.o.o.

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE BIZOVAC ZA RAZDOBLJE OD 2024. DO 2028. GODINE

U BIZOVCU 24. SIJEČNJA 2024.

I. Sadržaj

1. Predgovor načelnika.....	6
2. Uvod i metodološki okvir	8
2.1. Analiza/ocjena stanja	9
2.2. SWOT analiza	10
2.3. Vizija i strateški ciljevi	10
2.4. Prioriteti i mjere	10
3. Analiza društveno-ekonomske situacije	12
3.1. Geoprostorna obilježja	13
3.2. Upravni ustroj.....	14
3.3. Stanovništvo	15
3.4. Infrastruktura	16
3.4.1. Prometna infrastruktura.....	16
3.4.2. Komunalna infrastruktura	17
3.5. Gospodarenje otpadom	17
3.6. Gospodarstvo	18
3.6.1. Osnovni pokazatelji	18
3.6.2. Malo i srednje poduzetništvo.....	19
3.7. Poljoprivreda	19
3.8. Turizam.....	21

3.9. Tržište rada	23
3.10. Obrazovanje.....	24
3.11. Ostala društvena infrastruktura	25
4. SWOT analiza.....	27
4.1. Javni sektor	28
4.2. Poljoprivredni sektor i gospodarstvo	30
4.3. Civilni sektor	32
5. Prioriteti i mjere	33
5.1. Projekti definirani na osnovi predviđenih prioriteta i mjera	35
6. Provedba strategije: institucionalni i finansijski okvir	44
6.1. Organizacijska struktura za provedbu Strategije	45
6.2. Finansijski okvir (izvori financiranja)	45
6.3. Usklađenost strategije s nacionalnim i regionalnim politikama	48
7. Praćenje učinaka i evaluacija realizacije postavljenih ciljeva.....	53
7.1. Komunikacija i informiranje	54
8. Zaključak	56
9. Prilozi	58
9.1. Obrazac za prikupljanje projekata/projektne ideje.....	59

1

Predgovor načelnika

Poštovani sugrađani,
stanovnici Općine Bizovac!

Strategija razvoja Općine Bizovac za razdoblje 2024. – 2028. godine važan je dokument kojim definiramo razvoj naše Općine za sljedeće razdoblje, a usklađena je s programima Kohezijske politike 2021. – 2027., tematskim područjima i horizontalnim politikama u okviru Nacionalne strategije razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine i Županijskom razvojnom strategijom Osječko-baranjske županije. Strategija je rađena u radnim skupina sastavljenim od stručnjaka iz područja poljoprivrede, poduzetništva i obrta, turizma, obrazovanja, kulture, sporta, infrastrukture, zdravstva, socijalne skrbi i demografije te zaštite okoliša i energetske učinkovitost. U proces izrade Strategije (Plana) uključeni su također i predstavnici civilnog društva, udruga, neprofitnih organizacija.

Želimo biti općina koja će se uravnoteženo razvijati u ruralnom prostoru – odnosno želimo iskoristiti potencijale ruralnog prostora i poticati razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje. Europski zeleni plan nova je strategija rasta Europe, a cilj je da Europa do 2050. postane prvi klimatski neutralan kontinent na svijetu. Financirat će se ulaganje u tehnologije prihvatljive za okoliš, poticanje industrija na inovacije, uvođenje čišćih, jeftinijih i zdravijih oblika privatnog i javnog prijevoza, povećanje energetske učinkovitosti zgrada, zbrinjavanje otpada i podizanje svijesti građana o smanjenju količine otpada i o potrebi neophodnog razvrstavanja otpada koji je ujedno i vrijedan resurs za daljnju preradu.

Želja nam je da Općina Bizovac bude općina energetske neovisna iskorištavajući sve dostupne resurse. Poticat ćemo postavljanje sunčanih elektrana na javnim zgradama i izgradnju

solarnih elektrana, što je smjer u kojem ide i Republika Hrvatska kroz svoje zakonodavne akte usklađene s europskim direktivama. Green New Deal za Hrvatsku opsežan je paket zakonodavnih rješenja, financijskih instrumenata i regulatornih alata koji bi trebali omogućiti da Europska unija ubrza svoju tranziciju prema dekarbonizaciji i maksimalnom smanjenju negativnih utjecaja na klimu. Europa želi industriju koja postaje zelenija, kružna i sve više digitalna, ali koja pritom zadržava svoju konkurentnost na globalnoj razini. Te će promjene zahtijevati prilagodbu i preobrazbu naše industrije, poticati projekte koji će ojačati MSP-ove (mikro, male i srednje poduzetnike) i omogućiti im da ostanu održivi i konkurentni na europskom i globalnom tržištu.

Poticat ćemo obrazovanje, usavršavanje i prekvalifikaciju prema potrebama tržišta rada i novim standardima zanimanja jer digitalne tehnologije mijenjaju način poslovanja. Općina Bizovac prema tome mora ići u ovom smjeru i planirati razvojne projekte koji će se moći financirati iz fondova EU-a. Vjerujemo da je vizija Općine Bizovac, a to je da budemo poželjno mjesto za život, ostvariva te da projekti koje smo pripremali imaju uporište i u širim razvojnim politikama zajednica kojima pripadamo.

S poštovanjem,

Srećko Vuković,
načelnik Općine Bizovac

2

Uvod i metodološki okvir

Strategija razvoja Općine Bizovac temeljni je planski dokument kojim se određuju strateški ciljevi i prioriteti održivoga gospodarskog i društvenog razvitka Općine. Strategija nastoji osigurati usmjeravanje na razvojno-perspektivne potencijale Općine Bizovac i njihovo iskorištavanje na najučinkovitiji način, odnosno stvoriti sveobuhvatan razvojni plan Općine za sve ključne sektore i razvojna područja.

Strategija razvoja izrađuje se za razdoblje od 2024. do 2028. Ovo je razdoblje usklađeno s programskim planiranjem na razini Europske unije i Republike Hrvatske, što omogućava lakše povezivanje općinskog razvojnog programa s dokumentima više razine.

Metodološki okvir koji je upotrebljen za izradu Strateškog razvojnog dokumenta Općine Bizovac nastojao je obuhvatiti većinu uvriježenih načela kvalitetnog strateškog planiranja te, stoga, izrada strategije obuhvaća sljedeća poglavlja:

2.1. Analiza/ocjena stanja

Ovo poglavlje sadrži osnovnu analizu postojećeg stanja s najvažnijim razvojnim obilježjima, trendovima, problemima i potrebama Općine Bizovac. Analiza/ocjena stanja služi kao podloga za utvrđivanje razvojnih prioriteta, a strukturirana je na sljedeći način:

- geoprostorna obilježja
 - upravni ustroj
 - stanovništvo
 - infrastruktura
 - gospodarstvo
 - tržište rada
 - obrazovanje
 - ostala društvena infrastruktura.
-

2.2. SWOT analiza

SWOT analiza podrazumijeva istraživanje svih važnijih karakteristika unutrašnjeg i vanjskog okruženja radi identifikacije strateških čimbenika koji će odrediti budućnost Općine. U unutrašnjem se okruženju identificiraju snage i slabosti – resursi i kapaciteti na koje se Općina može osloniti u svom razvitku i oni koji ograničavaju ili onemogućuju njezin daljnji razvitak. Vanjsko se okruženje sastoji od prilika i prijetnji – resursa i kapaciteta izvan Općine koji bi mogli biti iskorišteni za daljnji razvitak te oni koji ga mogu ograničiti.

2.3. Vizija i strateški ciljevi

Vizija sadrži sveobuhvatni opis željenog budućeg razvitka Općine koji se želi ostvariti do završetka ovog ciklusa strateškog planiranja. Strateški se ciljevi određuju na temelju prethodnih analiza i predstavljaju ključni element strateškog programa. Moraju biti konkretni, detaljni, fokusirani i dobro definirani, mjerljivi, ostvarljivi, realni u odnosu na resurse i vremenski ograničeni.

2.4. Prioriteti i mjere

Prioriteti proizlaze iz vizije i razrađuju stra-

teške ciljeve. Mjere su intervencije i aktivnosti u nekom sektoru/području i predstavljaju okvir za pripremu i izradu konkretnih razvojnih projekata. Opis i sadržaj mjere uključuje:

- naziv
- svrhu, cilj i obrazloženje
- povezanost sa strateškim ciljem i prioritetom
- mehanizme provedbe
- nositelje, korisnike i ciljne skupine
- okvirna financijska sredstva i njihove izvore
- usklađenost s ciljevima i prioritetima u drugim strateškim dokumentima i programima (županijskim, nacionalnim i sektorskim te programima EU-a),
- pokazatelje za praćenje rezultata i razvojnih učinaka
- razdoblje provedbe
- rezultat i razvojni učinak te
- informiranje i komunikaciju.

3 Analiza društveno- ekonomske situacije

**KARTA - POLOŽAJ OPĆINE BIZOVAC
U OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJ**

3.1. Geoprostorna obilježja

Općina Bizovac jedna je od 35 općina na području Osječko-baranjske županije. Smještena je u središnjem dijelu županije i prostire se na površini od 97,69 km². Prostor Općine Bizovac graniči s gradom Valpovom na sjeveru i sjeverozapadu, Općinom Koška na zapadu, Općinom Podgorač na jugozapadu, Općinom Čepin na jugu i jugoistoku, te Općinom Petrijevci na sjeveroistoku i istoku. Općinu čine naselja Bizovac, Brođanci, Cerovac, Cret Bizovački, Habjanovci, Novaki Bizovački, Samatovci i Selci, a administrativno sjedište Općine nalazi se u Bizovcu.

Općina Bizovac ima povoljan prostorno-prometni položaj, najviše vrednovan podravskim prometnim koridorom u okviru kojeg su položene trase državne ceste D 2 i trasa željezničke pruge za regionalni promet R 202. Na prostoru državne ceste D 2 smješteni su Bizovac, Cret

Bizovački i Samatovci. Na nju se južno vežu županijske ceste Ž 4067 i 4081 na kojima su Novaki Bizovački, Brođanci i Habjanovci.

Prostor Općine Bizovac kao dio šireg prostora Osječko-baranjske županije i Istočne Hrvatske reljefno pripada njegovu sjeveroistočnom, pretežno nizinskom, ravničarskom. Na modeliranje i izgled današnjeg reljefa šireg područja presudnu ulogu imali su riječni tokovi Drave, Save i Dunava te njihovi pritoci stvarajući reljefne oblike na području tipične akumulacijske nizine. Općina Bizovac dio je manje prostorne i geografske cjeline pridravske nizine, koja je izdužena u smjeru sjeverozapad-jugoistok, uz desnu obalu rijeke Drave, a koja prema jugu blago prelazi u depresiju rijeke Vuke. Nadmorske visine na području Općine kreću se od 89 metara nadmorske visine do 92 metra nadmorske visine.

Klimatološke osobine prostora Općine Bizovac dio su klimatskih osobina šireg prostora

Istočne Hrvatske. Cijelo područje, kao i širi prostor, ima sve odlike umjereno kontinentalne klime, koje karakteriziraju česte i intenzivne promjene vremena. Osnovne karakteristike ovog tipa klime su srednje mjesečne temperature više od 10 °C, tijekom više od četririju mjeseci godišnje, srednje temperature najtoplijeg mjeseca iznad 22 °C, te srednje temperature najhladnijeg mjeseca između -3 °C i + 18 °C. Obilježje je ove klime nepostojanje izrazito suhih mjeseci, oborina je više u toplom dijelu godine, a prosječne godišnje količine kreću se od 700 do 800 mm.

Prostor Općine Bizovac dio je vodnog područja sliva Drave i Dunava, u okviru kojeg su formirana manja slivna područja, pa tako isti pripada slivnom području Vuka, veličine je 69,87 km² i dio je sliva Poganovačko-kravičkog kanala. Na prostoru Općine Bizovac zastupljene su površine vrijednog obradivog tla (P2) i površine kategorije stalo obradivo tlo (P3), a sva su tla formirana na karbonatnom lesu.

3.2. Upravni ustroj

Općina Bizovac jedinica je lokalne samouprave osnovana Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. Općina u svom samoupravnog djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima, i to osobito poslove koji se odnose na uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu i unaprjeđenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu, promet na svom području te ostale poslove sukladno posebnim zakonima. Službeno glasilo Općine Bizovac izlazi pod nazivom „Općinski glasnik“.

Tijela Općine Bizovac jesu Općinsko vijeće i općinski načelnik.

Općinsko je vijeće predstavničko tijelo građana i tijelo lokalne samouprave koje donosi akte u okviru djelokruga Općine te obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom. Način rada Općinskog vijeća uređuje se poslovníkom Općinskog vijeća. Općinsko vijeće ima trinaest vijećnika, a vijećnici se biraju na način propisan zakonom. Općinsko vijeće ima predsjednika i potpredsjednika. Općinsko vijeće donosi Poslovnik Općinskog vijeća i Statut Općine, donosi proračun, opće i druge akte kojima uređuje pitanja iz samoupravnog djelokruga Općine, bira i razrješava predsjednika i potpredsjednika Općinskog vijeća, osniva, bira i razrješuje članove radnih tijela Općinskog vijeća, uređuje ustrojstvo i djelokrug Jedinštenog upravnog odjela, osniva javne ustanove i druge pravne osobe za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za Općinu, raspisuje lokalni referendum te obavlja i druge poslove koji su mu zakonom ili drugim propisom stavljeni u djelokrug.

Izvršno je tijelo Općine općinski načelnik. Općinski načelnik bira se na način propisan posebnim zakonom. Općinski načelnik u obavljanju svoje dužnosti zastupa Općinu, predlaže Općinskom vijeću donošenje općih i drugih akata iz djelokruga Općinskog vijeća i priprema prijedloge općih akata, izvršava i osigurava izvršavanje općih akata Općinskog vijeća, utvrđuje prijedlog proračuna Općine, upravlja nekretninama, pokretninama i imovinskim pravima u vlasništvu Općine, upravlja prihodima i rashodima te obavlja i druge poslove koji su stavljeni u nadležnost općinskog načelnika.

Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga Općine ustrojen je Jedinštveni upravni odjel. Ustrojstvo Jedinštenog upravnog odjela uređuje se općim aktima, a radom Jedinštenog upravnog odjela upravlja pročelnik. Jedinštveni upravni odjel neposredno izvršava i nadzire provođenje općih akata Općinskog vijeća i akata općinskog

načelnika, donosi pojedinačne akte pravi-
ma, obvezama i pravnim interesima fizičkih i
pravnih osoba, vodi očevidnike određene za-
konom i drugim propisima i izdaje propisana
uvjerenja i potvrde, obavlja i druge poslove
od interesa za Općinu i njezina tijela suklad-
no zakonima, Statutu i drugim propisima.

3.3. Stanovništvo

Prema popisu stanovništva iz 2021. godine
Općina Bizovac ima 3.733 stanovnika, od čega
je 1.850 (49,6 %) muškaraca i 1.883 (50,4 %)
žena. U odnosu na 2011. godinu broj je sta-
novnika smanjen za 774 osobe (17,2 %). Najve-
ći broj stanovništva smješten je na području
naselja Bizovac, zatim Samatovci, Cret Bizo-
vački, Brođanci, Habjanovci, Novaki Bizovač-
ki, Cerovac te Selci.

Prosječna je starost stanovnika Općine Bizo-
vac 45,6 godina (44,7 godina muškarci i 46,6
godina žene) i viša je od prosječne starosti
stanovnika Osječko-baranjske županije koja
iznosi 44,5 godine. U odnosu na popis iz 2011.
godine, prosječna je starost porasla za 3,4 go-
dine (4,1 godinu muškarci i 2,8 godina žene).
Radno sposobnog stanovništva u dobi od 15
do 64 godine ukupno je 2.386 (63,9 %) od čega
su 1.213 muškaraca i 1.173 žene.

Negativan prirodni prirast stanovništva vid-
ljiv je kako u Republici Hrvatskoj i u Osječ-

ko-baranjskoj županiji, tako i na području
Općine Bizovac. Vitalni indeks (živorodeni na
100 umrlih) za područje Općine Bizovac niži
je od vrijednosti za Republiku Hrvatsku te
nešto niži od vrijednosti za područje Osječ-
ko-baranjske županije.

Na području Općine Bizovac nalazi se 1.375
kućanstava. U razdoblju od 2011. do 2021. go-
dine broj kućanstava smanjen je s 1.553 na
1.375, odnosno za 11,46 %, a zbog smanjenja
broja stanovnika, smanjen je prosječan broj
članova kućanstava s 2,90 iz 2011. godine na
2,71 iz 2021. godine. U promatranom razdoblju
na području Osječko-baranjske županije
broj kućanstava smanjen je za 12,95 %, a na
području Republike Hrvatske došlo do pada
broja kućanstava za 5,82 %.

Hrvati čine 97,54 % stanovništva Općine Bizo-
vac, Srbi 0,88 %, Romi 0,32 %, Mađari 0,21 %,
Bošnjaci 0,13 %, Nijemci 0,11 %, Talijani, Slova-
ci i Slovenci po 0,08 %, Rumunji i Albanci po
0,03 %. Ostalih je stanovnika 0,21 %.

Najveći broj stanovnika Općine Bizovac, njih
3.507 (93,95 %) su katolici. Ostali kršćani čine
2,06 %, pravoslavci 1,26 %, muslimani i ostale
religije po 0,24 %, agnostici 0,21 %, a prote-
stanti 0,16 %. Ateista i stanovnika koji nisu
vjernici je 0,99 %, onih koji se nisu izjasnili je
0,75 %, dok je nepoznato 0,13 %.

TABLICA: STANOVNIŠTVO PREMA STAROSTI I SPOLU PO NASELJIMA, POPIS IZ 2021. GODINE

Naselje	Spol			Starost									
	m	ž	ukupno	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90 i više
Bizovac	826	887	1.713	147	145	166	209	231	249	284	193	82	7
Brođanci	236	218	454	31	32	46	36	66	77	66	63	36	1
Cerovac	8	2	10	-	1	1	1	2	2	2	1	-	-
Cret Bizovački	237	248	485	42	53	65	51	68	66	81	40	16	3
Habjanovci	193	182	375	36	37	31	43	38	62	72	40	15	1
Novaki Bizovački	92	88	180	17	20	21	15	27	22	38	16	4	-
Samatovci	254	255	509	46	46	70	52	61	95	86	35	17	1
Selci	4	3	7	-	-	-	-	1	-	1	3	2	-
Ukupno	1.850	1.883	3.733	319	334	400	407	494	573	630	391	172	13

IZVOR: DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU, WWW.DZS.HR

TABLICA: PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA U 2022. GODINI

Područje	Živo-rođeni	Mrtvo-rođeni	Umrli	Umrli dojenčad		Prirodni prirast	Brakovi		Vitalni indeks
				ukupno	0-6 dana		sklopljeni	razvedeni	
Republika Hrvatska	33.883	144	56.979	139	86	-23.096	18.074	4.808	59,5
Osječko-baranjska županije	2.153	11	4.069	8	4	-1.916	1.411	401	52,9
Općina Bizovac	34	-	67	-	-	-33	21	5	50,7

IZVOR: DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU, WWW.DZS.HR

3.4. Infrastruktura

3.4.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA

Cestovna mreža –infrastrukturna osnova cestovnog prometa, strukturirana je kao mreža javnih cesta i ostalih cesta (nerazvrstane ceste). Javne ceste dijele se na autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste.

Cestovni prometni sustav na području Osječko-baranjske županije utvrđen je tako da mreža državnih i županijskih cesta povezuje sva centralna naselja te gospodarske i druge važne sadržaje, a ostale sadržaje povezuje mreža lokalnih i nerazvrstanih cesta.

Na području Općine Bizovac prisutne su prometnice cestovnog i željezničkog prometa te je razvijena mreža županijskih i lokalnih cesta koja povezuje sva naselja na području Općine i osigurava njihovu povezanost s okruženjem. Mrežu nerazvrstanih cesta na području Općine čine ceste u građevinskim područjima te poljski i šumski putovi, a koje nisu svrstane u neku od javnih cesta. Najznačajnija cestovna prometnica na području Općine je državna cesta D 2 koja u smjeru istok – zapad prolazi uz sjeverni rub Općine.

Na području Općine Bizovac nalaze se trase sljedećih razvrstanih cesta:

Državne ceste

- D 2 G. P. Dubrava Križovljanska (gr. R. Slovenije) – Varaždin – Virovitica – Našice – Osijek – Vukovar – G. P. Ilok (gr. R. Srbije)

Županijske ceste

- Ž 4060 D517 (Metlinci) – Ladimirevci – Bizovac (D 2)
- Ž 4067 Bizovac (D 2) – Novaki – Brođanci – Čepinski Martinci (Ž 4105)
- Ž 4081 Habjanovci (L 44053) – Brođanci (Ž 4067)

Lokalne ceste

- L 44050 Ž 4052-D Topoline (D 2)
- L 44051 Lug Subotički (Ž 4080) – Habjanovci (Ž 4081)
- L 44052 Ivanovci (Ž 4052) – Cret Bizovački (D 2)
- L 44053 Cret Bizovački (D 2) – Habjanovci (Ž 4081)
- L 44055 Petrijevci (Ž 4061) – Selci – Brođanci (Ž 4067)
- L 44056 Cerovac – (L 44055)

Ukupna duljina javnih cesta na području Općine je 46 788 kilometara. U ukupnoj duljini javnih cesta na području Općine Bizovac udio državnih cesta je 26 %, udio županijskih cesta je 24 %, a udio lokalnih cesta 50 %.

Općinom Bizovac prolaze dvije željezničke pruge: pruga za regionalni promet R 202 (Varaždin–Koprivnica–Virovitica–Osijek–Dalj) i pruga za lokalni promet L 207 (Bizovac–Belišće). Ukupna duljina željezničkih pruga na području Općine Bizovac iznosi 14,07 km.

3.4.2. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Općina Bizovac pripada vodoopskrbnom sustavu Valpovo, a isporučitelj je vodne usluge tvrtka Dvorac d.o.o. Valpovo. S vodo-crpišta Jarčevac opskrbljuju se naselja Bizovac, Brođanci, Cret Bizovački, Habjanovci, Novaki Bizovački i Samatovci, dok su naselja Cerovac i Selci još uvijek na individualnom rješavanju pitanja vodoopskrbe.

Stanovici u naseljima s izgrađenim javnim vodoopskrbnim sustavom koji nisu priključeni na vodoopskrbni sustav vodom se opskrbljuju uglavnom iz vlastitih izvorišta što uz neriješeno odvođenje sanitarnih i otpadnih voda predstavlja potencijalnu opasnost za zdravlje.

Duljina javne vodoopskrbne mreže iz grupnog vodovoda Valpovo u Općini Bizovac iznosi 57 678 kilometara, od kojih je duljina spojnih cjevovoda 23 501 kilometar, a duljina mjesnih vodovodnih mreža 34 177 kilometara.

Na području Općine Bizovac izgrađen je dio sustava odvodnje u naseljima Samatovci i Bizovac, a u pripremi je izgradnja sustava odvodnje u naseljima Brođanci i Habjanovci

te u naseljima Cret Bizovački i Novaki Bizovački. Dok sustav odvodnje ne bude završen, odvodnja fekalnih otpadnih voda u naseljima rješava se većinom izvedbom individualnih sabirnih jama s taložnicama, koje ne osiguravaju učinkovitu zaštitu okoliša. Oborinske vode prihvaćaju se otvorenim kanalima uz prometnice i odvode do najbližeg vodotoka ili melioracijskog kanala.

Područje Općine Bizovac električnom energijom opskrbljuje HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o. – Elektroslovanija Osijek. Elektroopskrbna mreža funkcionalno je i tehnički u dobrom stanju.

Na području Općine Bizovac provedena je plinifikacija. Općina je 1995. godine vlastitim sredstvima izgradila plinsku mrežu na svojem području koju je 2020. godine kupila tvrtka HEP Plin d.o.o. Akvizicija obuhvaća mrežu u naseljima Bizovac, Habjanovci, Brođanci, Cret Bizovački, Novaki Bizovački i Samatovci.

3.5. Gospodarenje otpadom

Gospodarenje otpadom na području Općine Bizovac organizirano je sukladno zakonskim odredbama. Obuhvaćenost stanovništva organiziranim skupljanjem i odvozom otpada je 100 %. Komunalni otpad prikuplja se putem spremnika, a skupljanje i odvoz obavlja tvrtka Unikom d.o.o. Osijek. Reciklažno dvorište Valpovo u suvlasništvu je i Općine Bizovac.

S ciljem još boljega gospodarenje otpadom u planu je izgradnja reciklažnog dvorišta na prostoru Općine kako bi se izvršila obveze odvojenog prikupljanja problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada.

3.6. Gospodarstvo

3.6.1. OSNOVNI POKAZATELJI

Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske ("N.N." br.147/14., 123/17. i 118/18.) i Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti ("N.N." br. 3/24.), ocjenjivanje stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave temelji se na indeksu razvijenosti. Indeks razvijenosti kompozitni je pokazatelj koji se računa kao prilagođeni prosjek standardiziranih vrijednosti društveno-gospodarskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u određenom razdoblju.

Razvrstavanje, odnosno kategoriziranje svih teritorijalnih jedinica prema razvijenosti temelji se na suvremenom shvaćanju regionalne politike koja potiče razvoj cjelokupnog državnog teritorija. Kategorizacija svih teritorijalnih jedinica omogućuje kvalitetnije uređenje ključnog pitanja razine regionalnih razvojnih poticaja. Izravnim povezivanjem razine regionalnih razvojnih poticaja s razinom razvijenosti dobiva se kvalitetni okvir

poticanja razvoja svih lokalnih i županijskih jedinica u skladu sa stupnjem razvijenosti pojedine jedinice.

Pri izračunu indeksa razvijenosti upotrebljavaju se sljedeći pokazatelji: prosječni dohodak po stanovniku, prosječni izvorni prihodi po stanovniku, prosječna stopa nezaposlenosti, opće kretanje stanovništva, stupanj obrazovanosti stanovništva (tercijarno obrazovanje), indeks starenja.

Osječko-baranjska županija razvrstana je u II. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave koje se prema indeksu vrijednosti nalaze u prvoj polovici ispodprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave. Općina Bizovac razvrstana je u III. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

Status potpomognutih područja imaju sva područja ispod prosjeka razvijenosti Republike Hrvatske odnosno I. – IV. skupina jedinica lokalne samouprave, među kojima je i Općina Bizovac.

TABLICA: VRIJEDNOST INDEKSA RAZVIJENOSTI I POKAZATELJA ZA IZRAČUN INDEKSA RAZVIJENOSTI

Vrijednosti pokazatelja		Osječko-baranjska županija	Općina Bizovac
Razvojna skupina		2	3
Indeks razvijenosti		94,440	95,405
Vrijednosti osnovnih pokazatelja	Prosječni dohodak po stanovniku	38.847,29	34.417,54
	Prosječni izvorni prihod po stanovniku	3.354,16	1.896,50
	Prosječna stopa nezaposlenosti	0,1278	0,1468
	Opće kretanje stanovništva (2022./2012.)	84,06	81,84
	Indeks starenja (2021.)	161,10	184,70
	Stupanj obrazovanja (VSS, 20 – 65) (2021.)	22,70	14,37
Vrijednosti standardiziranih pokazatelja	Prosječni dohodak po stanovniku	98,32	98,41
	Prosječni izvorni prihod po stanovniku	93,94	94,00
	Prosječna stopa nezaposlenosti	84,41	90,05
	Opće kretanje stanovništva (2022./2012.)	91,77	94,28
	Indeks starenja (2021.)	100,92	100,20
	Stupanj obrazovanja (VSS, 20 – 65) (2021.)	99,25	96,17

IZVOR: MINISTARSTVO REGIONALNOG RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE, WWW.MRRFEU.HR

3.6.2. MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO

Porast zaposlenosti, podizanje životnog standarda i novi zamah nacionalnog gospodarstva mogući su jedino uz punu podršku poduzetništva. Malo i srednje poduzetništvo glavni je pokretač gospodarskog razvitka i generator novih radnih mjesta.

Na području Općine Bizovac aktivno je 108 subjekata malog gospodarstva, od toga 48 obrta, 59 trgovačkih društava i jedna zadruga. U naselju Bizovac 65 subjekata malog gospodarstva ima svoje sjedište, u Brođancima i u Cretu Bizovačkom po 10 subjekata, u Habjanovcima 11 subjekata, u Novakima Bizovačkim četiri subjekta, u Samatovcima sedam subjekata, a jedan poslovni subjekt ima sjedište u Selcima.

Subjekti su registrirani za djelatnosti proizvodnje, trgovine i usluga, uzgoja žitarica, poljoprivrede i voćarstva, popravka poljoprivredne mehanizacije, mješovite proizvodnje, elektroinstalacijskih radova, postavljanje podnih i zidnih obloga, djelatnosti pripreme i usluživanja pića i drugo.

Struktura gospodarske djelatnosti na području Općine raznolika je, stoga je kroz različite mjere s lokalne, regionalne i nacionalne razine potrebno stvoriti ekonomske i prostorne preduvjeta za razvoj, s posebnim naglaskom na otvaranje novih radnih mjesta. Na taj način stvorit će se dodatni preduvjeti za razvoj Općine, što će imati pozitivan utjecaj kako na gospodarsku, tako i na demografsku sliku.

S ciljem stvaranja preduvjeta za razvoj gospodarstva na ovom području, rješavanja prostornih problema poduzetnika te poticanja budućih poduzetnika na ulaganje, osnivaju se i infrastrukturno opremanje poduzetničke zone. Infrastrukturnim opremanjem zona kao budućim jezgrama gospodarskog razvo-

ja stvaraju se pretpostavke za kreiranje novih radnih mjesta, racionalizaciju uporabe resursa (prostor, energija, infrastruktura), veću efikasnost proizvodnih procesa, povećanje prihoda jedinica lokalne samouprave, porast izvoza, angažiranje građevinske operative u opremanju zona.

Na području Općine Bizovac osnovana je Zona malog gospodarstva „Sajmište“, koja se prostire na površini od četiri hektara. Zona je većim dijelom infrastrukturno opremljena i u potpunosti popunjena. Za poduzetnike koji su započeli poslovanje u zoni, Općina je Bizovac uz povoljnu cijenu zemljišta ponudila i olakšicu u vidu oslobađanja od plaćanja komunalnog doprinosa.

Kao dodatna potpora cjelokupnom gospodarskom razvoju, s posebnim naglaskom na ruralni razvoj, djeluje Lokalna akcijska grupa „Karašica“, osnovana 2009. godine, koja obuhvaća područje od 15 jedinica lokalne samouprave u Osječko-baranjskoj županiji, među kojima je i Općina Bizovac. Svrha djelovanja LAG-a ogleda se u aktivnom uključivanju ruralnog stanovništva u promicanje novih ideja i aktivnosti, koje potiču održivi ruralni razvoj i stvaraju nove izvore dohodaka u ruralnim područjima.

3.7. Poljoprivreda

Važnost poljoprivrede proizlazi ne samo iz tradicionalne uloge osiguranja prehrambenih proizvoda za potreba stanovništva te razvoja prehrambene industrije već i iz njezine uloge u očuvanju ruralnog prostora, ekološke ravnoteže i održanju tradicijskih vrijednosti, materijalne i duhovne kulture hrvatskog sela.

Prema podacima iz VII. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Bizovac ukupno je 7.287,79 hektara obradivog poljoprivrednog tla, od čega je vrijednog obradivog tla 2.024,16 hektara te 5.263,10 hektara ostalog

TABLICA: PRIKAZ POVRŠINE I BROJA PARCELA PO VRSTI UPORABE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Opis	Površina (ha)	Broj parcela
Oranice	6.348,36	1.713
Staklenici	0,31	5
Livade	15,15	26
Pašnjaci	60,54	9
Vinogradi	0,09	1
Voćnjaci	268,26	102
Rasadnik	0,19	1
Mješoviti višegodišnje nasadi	2,11	11
Ostale vrste uporabe zemljišta	2,05	6
Privremeno neodržavana parcela	0,31	1
Ukupno	6.697,37	1.875

IZVOR: ARKOD, NA DAN 31. PROSINCA 2023. GODINE

TABLICA: BROJ POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA, BROJ PARCELA I POVRŠINA PO NASELJIMA OPĆINE BIZOVAC

Naselja	Broj PG-a	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)
Bizovac	69	448	1.305,58
Brodanci	23	360	1.016,44
Cerovac	6	39	55,54
Cret Bizovački	32	193	402,96
Habjanovci	26	226	411,99
Novaki Bizovački	15	101	191,11
Samatovci	26	203	230,90
Selci	4	84	283,30
Ukupno	201	1.654	3.897,82

IZVOR: ARKOD, NA DAN 31. PROSINCA 2023. GODINE

obrađivog tla. Površine pod gospodarskim šumama prostiru se na 1.319,18 hektara, a ostalo šumsko zemljište na 113,70 hektara.

Prema evidenciji iz Arkod baze podataka na području Općine Bizovac ukupno je 6.697,37 hektara iskorištenog poljoprivrednog zemljišta.

Obradive poljoprivredne površine na području Općine Bizovac omogućuju intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju. Prema podacima iz Agronet sustava, u traženim kulturama na Jedinstvenom zahtjevu iz 2023. godine, najviše su bile zasijane površine pod žitaricama (pšenica, kukuruz, ječam) te pod suncokretom i sojom.

Prema navedenim podacima na području Općine Bizovac ukupno je 201 poljoprivredno gospodarstvo koje obrađuje 3.897,82 hekta-

ra poljoprivrednih površina na ukupno 1.654 parcele.

Aktualno stanje poljoprivrede na području Općine Bizovac slično je stanju na području Osječko-baranjske županije, a obilježava ga usitnjenost poljoprivrednog zemljišta, visok postotak mješovitih poljoprivrednih kućanstava, a relativno mali broj kućanstava koja žive isključivo od poljoprivrede, nepostojanje zaokruženih ciklusa proizvodnje i nedostatak preradbenih kapaciteta. Klimatske promjene i vremenske neprilike, bolesti i visoke cijene repromaterijala i energenata predstavljaju dodatne izazove, stoga sustav potpora treba staviti posebni naglasak na održivost, dodatni rast i razvoj, zelenu tranziciju, poticanje investicija u obnovljive izvore energije, dodatnu podršku malim i mladim poljoprivrednicima te udruživanje poljoprivrednika u cilju zajedničkog djelovanja.

Sa svrhom stvaranja potrebnih preduvjeta za razvoj i unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje Općinsko vijeće Općine Bizovac donijelo je Program potpore poljoprivredi Općine Bizovac za razdoblje od 2022. do 2024. godine koji utvrđuje 12 mjera potpora, među kojima su potpore za početnike, potpore za ekološku proizvodnju, za postavljanje sustava navodnjavanja, za nabavu voćnih sadnica, za edukaciju. Najvažniji su ciljevi ovog Programa bolje iskorištavanje poljoprivrednih površina u svrhu povećanja primarne poljoprivredne proizvodnje i podizanja stupnja prerade poljoprivrednih proizvoda kroz proizvodnju hrane, povećanje konkurentnosti obiteljskih gospodarstva te podizanje kvalitete života i proširenje gospodarskih programa na cijelom području Općine Bizovac.

3.8. Turizam

Okosnica turizma na području Općine Bizovac vezana je uz Bizovačke toplice. Na dubini od 1 830 metara godine 1967. pronađena je vrela, slana voda, bogata mineralima. Prvi otvoreni bazen sagrađen je 1974. godine, hotel „Termia“ 1990., a 1997. godine završena je izgradnja „Aquapolis“, suvremenog kupališnog kompleksa, koji je dodatno proširen i obnovljen 2017. godine kada je izgrađen i novi Centar za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju. Stanovnici Općine iskoristili su atraktivnost ovog prostora te se bave iznajmljivanjem soba, apartmana ili kuća za odmor. Osim Termalne rivijere „Aquapolis“ na području Općine nalaze se i manje poznato i posjećeno kupalište zvano „Bajer na ciglani“, koje je nastalo kopanjem zemlje za potrebe proizvodnje poznate bizovačke opeke.

Dugogodišnjim iskapanjem gline nastalo je nekoliko umjetnih jezera koja su prava oaza za ribolovce i razvoj ribolovnog turizma. Čista voda obiluje raznovrsnom ribom – smuđevima, šaranima, štukama, somovima, a vodama gospodari ribolovno društvo „Bandar“

iz Bizovca. Uz održavanje bajera te uređenje okoliša i ribičkog doma za ribolovce i izletnike, ovi prostori predstavljaju potencijalni izletnički i ribolovni lokalitet.

Prirodni resursi – očuvani okoliš, akumulacije, šumsko područje i ugodna klima, potencijali za turistički razvoj ovog područja, posebice u svjetlu suvremenih kretanja u turizmu, u čijoj potražnji se sve više izdvajaju specifični zahtjevi koji uključuju prirodne i ekološki očuvane prostore, zdravu prehranu, aktivan odmor i rekreaciju, za što na ovom području ima potrebnih potencijala.

Prostor Općine Bizovac po svojim je prirodnim osobinama pogodan za lov. Na području Općine nalazi se zajedničko lovište broj XIV/148, koje se prostire na površini od 3.218,00 hektara, a lovozakupnik je lovačko društvo „Fazan“ Bizovac, te zajedničko lovište broj XIV/149, koje se prostire na površini od 3.793,00 hektara, a lovozakupnik je lovačko društvo „Lug“ Habjanovci.

Postojanje lovišta preduvjet je razvoju lovskog turizma koji je potrebno razvijati u skladu s prostornim kapacitetom lovišta i divljači te uz očuvanje i zaštitu prostora lovišta.

Tijekom godine na području Općine Bizovac održavaju se različite manifestacije kulturnog i sportskog sadržaja, koje privlače značajan broj posjetitelja različitih interesa. Brodanci su nadaleko poznati po Olimpijadi starih sportova, sportskoj i kulturnoj manifestaciji utemeljenoj 1973. godine s ciljem očuvanja i njegovanja kulturne baštine ovog kraja. Neke od sportskih disciplina su kandižijanje, tokač, potezanje konopa, bacanja kamena s ramena, gađanje potkova, trčanje u vrećama. Bizovačke ljetne večeri višednevna je zabavno glazbena i sportska manifestacija utemeljena u Bizovcu 2003. godine, a održava se na prostoru parka i dvorišta kurije Normann-Prandau Ehrenfels te na sportskim

terenima bizovačke osnovne škole. Na velikoj pozornici nastupaju glazbenici, estradni umjetnici, folklorne skupine. Posebna atrakcija događaja tradicionalni je bizovački turnir ulica. Proljeće u Cretu folklorno je glazbeni događaj koji na jednom mjestu okuplja ljubitelje folklorne umjetnosti i dobre glazbe, a organiziraju ga članovi Kulturno umjetničkog društva „Cret“. Najmlađa manifestacija kulturno zabavnog i sportskog karaktera na području Općine Bizovac jesu Ljetni susreti u Samatovcima koje organizira nogometni klub „Sloga 1958 Samatovci“.

Najvrjedniji je kulturno povijesni spomenik kurija Normann-Prandau Ehrenfels u Bizovcu, izgrađena u prvoj polovici devetnaestog stoljeća. Zgrada, koja je zaštićeno kulturno dobro, potpuno je obnovljena i uređena 2023. godine te je važna investicija u pozicioniranje Općine Bizovac kao značajne kulturne i turističke destinacije istočne Hrvatske.

Blizina Osijeka kao poznatog turističkog odredišta, termalna rivijera, vodene površi-

ne, lovište, nezagađeni okoliš, manifestacije te povoljan geoprometni položaj turistički su potencijal Općine Bizovac koji iz godine u godinu bilježi dodatni razvoj specifičnih turističkih sadržaja kao i prateće djelatnosti, s naglaskom na seoskom turizmu, sportskoj rekreaciji i ugostiteljskoj ponudi autohtonih proizvoda. Važan doprinos razvoju turizma daje i Turistička zajednica Općine Bizovac, organizacija koja djeluje po načelu destina-cijskog upravljanja, a osnovana je radi promicanja i razvoja turizma te gospodarskih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju ugostiteljske usluga i usluge u turizmu.

Edukacijom i poticanjem obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava da se kao dopunskom djelatnošću uključe u turizam kroz pružanje usluga smještaja, ishrane, organiziranja odmora, rekreacije, lova, sudjelovanja u poljoprivrednim radovima, ali i prezentirajući svoje običaje, tradicijsku i kulturnu baštinu, pozitivno bi se odrazilo na očuvanje ukupnog ruralnog prostora, te poticanja turističkog i gospodarskog razvoja Općine Bizovac.

TABLICA: ZAPOSLENI U PRAVNIM OSOBAMA PREMA NKD-U 2007., STANJE NA DAN 31. OŽUJKA 2023. GODINE (OPĆINA BIZOVAC)

Područje djelatnosti	Ukupno
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	76
Rudarstvo i vađenje	-
Prerađivačka industrija	30
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i kanalizacijom	-
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša	-
Građevinarstvo	19
Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	97
Prijevoz i skladištenje	9
Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanje hrane	20
Informacije i komunikacije	2
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	-
Poslovanje nekretninama	-
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	17
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	14
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	11
Obrazovanje	59
Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	164
Umjetnost, zabava i rekreacija	47
Ostale uslužne djelatnosti	3
Djelatnosti kućanstava kao poslodavca, djelatnost kućanstva koja proizvode različitu robu za vlastite potrebe	-
Djelatnost izvanteritorijalnih organizacija i tijela	-
Ukupno	568

IZVOR: DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU, WWW.DZS.HR

3.9. Tržište rada

Brojnost, dobna, spolna i obrazovna struktura stanovništva te njegova ekonomska aktivnost presudne su odrednice društveno-ekonomskog razvoje. Niska stopa ekonomske aktivnosti podrazumijeva nezadovoljavajuću razinu uporabe radnih potencijala te uvjetuje nižu razinu proizvodnje, gospodarskog blagostanja i konkurentnosti.

Od ukupno 2.386 stanovnika Općine Bizovac starih 15 i više godina, njih 568 zaposleno je u pravnim osobama, od čega 287 žena i 281 muškarac.

Najviše je zaposlenih u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravku motornih vozila i motocikala, poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, obrazovanju te umjetnosti, zabavi i rekreaciji.

Nezaposlenost je jedan od glavnih ekonomskih problema s kojim se susreću i stanovnici Općine Bizovac. Broj nezaposlenih ima iz-

ravan utjecaj na sve sfere razvoja društva, a tako i na razvoj Općine.

Na dan 31. prosinca 2023. godine na području Općine Bizovac bilo je 265 nezaposlenih osoba, od čega 108 muškaraca (40,75 %) i 157 žena (59,25 %). Na području Osječko-baranjske županije udio nezaposlenih muškaraca je 37,7 %, naspram 62,3 % nezaposlenih žena.

Razina obrazovanja vrlo je bitna odrednica mogućnosti zapošljavanja. Kratkotrajna nezaposlenost najučestalija je kod osoba sa završenim fakultetom, a u najnepovoljnijem su položaju osobe bez škole i sa završenom osnovnom školom.

Najveći broj nezaposlenih, njih 182 ima završenu srednju školu (68,67 %), a najmanje je nezaposlenih s višim stupnjem obrazovanja (5,28 %). Zabrinjavajući je podatak da 20,75 % nezaposlenih ima završenu tek osnovnu školu. Na području Osječko-baranjske županije 58,45 % je nezaposlenih sa završenom srednjom školom, a 10,82 % s višim stupnjem obrazovanja.

TABLICA: NEZAPOSLENOST U OPĆINI BIZOVAC PO GODINAMA

Nezaposleni	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Ukupno	368	303	256	272	282	240	252
Muškarci	150	123	109	114	113	102	99
Žene	218	180	147	158	169	138	153

IZVOR: HZZ, Područna služba Osijek

TABLICA: NEZAPOSLENI PREMA SPOLU I OBRAZOVANJU NA DAN 31. PROSINCA 2023. GODINE

Općina Bizovac	Spol		Ukupno
	Muškarci	Žene	
Bez škole i nezavršene osnovne škole	9	5	14
Završena osnovna škola	26	29	55
Srednja škola do 3 godine te za KV i VKV radnike	44	64	108
Srednja škola u trajanju od 4 i više godina, gimnazija	24	50	74
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij, viša škola	2	3	5
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	3	6	9
Ukupno	108	157	265

IZVOR: HZZ, PODRUČNA SLUŽBA OSIJEK

TABLICA: NEZAPOSLENI PREMA RODOVIMA ZANIMANJA NA DAN 31. PROSINCA 2023. GODINE

Općina Bizovac	Spol		Ukupno
	Muškarci	Žene	
Znanstvenici, inženjeri i stručnjaci	4	10	14
Tehničari, stručni suradnici	14	5	19
Administrativni službenici	9	15	24
Uslužna i trgovačka zanimanja	10	36	46
Poljoprivrednici, šumari, ribari, lovci	3	2	5
Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	13	3	16
Rukovoditelji postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači i sastavljači proizvoda	21	12	33
Jednostavna zanimanja	34	74	108
Ukupno	108	157	265

IZVOR: HZZ, PODRUČNA SLUŽBA OSIJEK

TABLICA: NEZAPOSLENI PREMA DOBI I SPOLU NA DAN 31. PROSINCA 2023. GODINE

Dob	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	Ukupno
Ukupno	15	24	24	20	26	29	28	34	32	33	265
Muškarci	11	11	10	6	9	11	10	11	10	19	108
Žene	4	13	14	14	17	18	18	23	22	14	157

IZVOR: HZZ, PODRUČNA SLUŽBA OSIJEK

Najveći broj nezaposlenih osoba ima jednostavna zanimanja. Jednostavna zanimanja obuhvaćaju obavljanje jednostavnih i rutinskih poslova koji uglavnom zahtijevaju upotrebu ručnog alata i fizički napor, a osposobljavanje za ta zanimanjima obavlja se priučavanjem na radu. Ova skupina nezaposlenih osoba posebno je rizična jer znatno teže pronalazi posao od osoba s višom razinom obrazovanja.

Osobe starije od 50 godina na području Osječko-baranjske županije imaju najveći udio u registriranoj nezaposlenosti (37,3 %), a taj je udio gotovo identičan za područje Općine Bizovac (37,4 %).

Udio nezaposlenih mladih u dobi od 15 do 24 godine na području Općine Bizovac je 14,7 %, dok je udio nezaposleni mladih na području Osječko-baranjske županije 15,3 %. S obzirom na to da su mladi specifična skupina na tržištu rada jer ih karakterizira nedostatak radnog iskustva i praktičnih vještina, zbog čega

im prijeti dugotrajna nezaposlenost, nužna je uključenost šire društvene zajednice u rješavanje ovog problema.

3.10. Obrazovanje

Na području Općine Bizovac djeluje Osnovna škola „Bratoljuba Klaića“ u Bizovcu te područne škole u Brođancima, Cretu Bizovačkom, Habjanovcima i Samatovcima. U školskoj godini 2023./24. školu pohađa ukupno 257 učenika u 20 razrednih odjeljenja i to u matičnoj školi 176 učenika u 12 razrednih odjeljenja, u područnoj školi u Brođancima 24 učenik u dva razredna odjeljenja, u područnoj školi u Cretu Bizovačkom 19 učenika u dva razredna odjeljenja, u područnoj školi u Habjanovcima 16 učenika u dva razredna odjeljenje te u područnoj školi u Samatovcima 22 učenika u dva razredna odjeljenja.

Područni vrtić „Maslačak“ Bizovac nudi dva redovna odgojno-obrazovna programa i to cjelodnevni jaslički program i cjelodnevni

TABLICA: STANOVNIŠTVO STARO 15 I VIŠE GODINA PREMA NAJVIŠE ZAVRŠENOJ ŠKOLI I SPOLU, POPIS IZ 2021. GODINE

Općina Bizovac	Spol		Ukupno
	Muškarci	Žene	
Bez škole	5	25	30
1 – 3 razreda osnovne škole	5	5	10
4 – 7 razreda osnovne škole	20	25	45
Osnovna škola	310	561	871
Srednja škola	1.076	837	1.913
Stručni studij	86	74	160
Sveučilišni studij	106	118	224
Doktorat znanosti	-	3	3
Nepoznato	-	1	1
Ukupno	1.608	1.649	3.257

IZVOR: DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU, WWW.DZS.HR

vrtićki program u okviru tri mješovite odgojne skupine: mješovita (jaslička) skupina djece starosti od 1 do 3 godine, mješovita (mlađa) vrtićka skupina djece starosti od 3 do 5 godina života i mješovita (starija) vrtićka skupina djece starosti od 5 godina do polaska u osnovnu školu. Općina Bizovac osigurava značajna financijska sredstva za sufinanciranje troškova redovitih programa za djecu predškolske dobi. Također, u naseljima Bizovac i Brodanci provodi se program predškole za djecu koja su dorasla za polazak u školu i to u godini prije polaska u prvi razred. Cilj je ovim programom obuhvatiti svu djecu koja nisu pohađala vrtić kako bi se pripremila za polazak u prvi razred osnovne škole.

Kvalifikacijska struktura stanovnika Općine Bizovac razlikuje se kako u odnosu na Osječko-baranjsku županiju, tako i u odnosu na Republiku Hrvatsku. Stanovnika sa završenom srednjom školom je 58,74 %, dok ih je na području Osječko-baranjske županije 55,52 %, a na području Republike Hrvatske 55,53 %. Visokoobrazovanih je 11,88 %, što je manje nego na području Osječko-baranjske županije (19,46 %) i Republike Hrvatske (24,06 %).

Negativni trendovi vezani uz obrazovnu

strukturu značajno su se poboljšali u usporedbi s popisom stanovnika iz 2011. godine, a svoj doprinos u tome dala je Općina Bizovac dodjeljujući dugi niz godina stipendije za učenike i studente. Općina također subvencionira troškove prijevoza učenika srednjih škola i studenata.

3.11. Ostala društvena infrastruktura

Zdravstvena zaštita na području Općine Bizovac organizirana je kroz djelovanje Doma zdravlja Osječko-baranjske županije, ordinacija opće medicine, čija je osnovna djelatnost pružanje zdravstvenih usluga na nivou primarne zdravstvene zaštite, te ordinacija dentalne medicine.

Za usluge iz područja socijalne skrbi nadležan je Hrvatski zavod za socijalni rad, Područni ured Valpovo koji obavlja djelatnosti u području socijalne skrbi, obiteljsko-pravne i kaznenopravne zaštite djece, udomiteljstva i u drugim upravnim područjima. Općina Bizovac kroz program socijalne skrbi osigurava sredstva za mjere socijalne zaštite djece i mladih, socijalne zaštite pojedinaca i obitelji te socijalne zaštite građana starije dobi. Kao

izravna pomoć ženama koje su u nepovoljnom položaju na tržištu rada, a koje skrbe o starijim osobama i osobama u nepovoljnom položaju provodi se projekt „Zaželi bolji život u općini Bizovac“.

Na području Općine Bizovac djeluje pedesetak udruga, među kojima su kulturno-umjetničke udruge, sportsko-rekreativne udruge, udruge umirovljenika i ostale udruge. Dobrovoljno vatrogasno društvo osnovano je u naseljima Bizovac, Brođanci, Cret, i Habjanovci. Lovačko društvo osnovano je u naseljima Bizovac i Habjanovci. Aktivni su nogometni klubovi, braniteljska udruga, udruga mladeži, Ogranak Matice hrvatske, udruge žena, sportsko-ribolovne udruge. U cilju povećanja učinkovitosti i sposobnosti udruga u provedbi aktivnosti kojima se zadovoljavaju potre-

be cjelokupne društvene zajednice Općina Bizovac financira programe i projekte udruga iz područja kulture, sporta, socijalne skrbi te drugih područja od značaja za opće dobro.

Na području Općine Bizovac djeluje rimokatolička Župa svetog Mateja Bizovac i rimokatolička Župa svete Ane Brođanci. Župna crkva svetoga Mateja, apostola i evanđelista, sagrađena je 1802. godine, a obnovljena je i dograđena nekoliko puta i to 1875. godine te u razdoblju od 2004 do 2007. godine. Filijale koje se nalaze u sklopu župe su Cret Bizovački i Samatovci. Župa u Brođancima ustanovljena je 1747. godine, Crkva svete Ane posvećena je 1798. godine, a 1852. godine dovršen je zvonik. Župi sv. Ane Brođanci pripadaju filijale Habjanovci, Čepinski Martinci i Novački Bizovački.

4

**SWOT
analiza**

Radna skupina za izradu Strategije razvoja Općine Bizovac izradila je SWOT analizu, odnosno analizu snaga i slabosti (unutarnji čimbenici) te prilika i prijetnji (vanjski) u sklopu koje su obuhvaćena ključna područja razvitka Općine poput javnog, poljoprivrednog i civilnog sektora. Naglasak je stavljen na rješavanje utvrđenih slabosti upotrebljavajući snage Općine i utvrđene prilike koje okruženje pruža, imajući u vidu prijetnje koje je potrebno izbjeći.

4.1. Javni sektor

Snage:

- djelomično osigurana proračunska podrška Općine za izgradnju i održavanje javne infrastrukture / unaprijeđenje svih aspekata javnog života
- dobro educirani ljudski kapaciteti za potrebe apliciranja i provedbe projekata
- djelomično osigurana podrška obiteljima slabijeg imovinskog stanja i osobama u socijalnoj potrebi / postoji socijalna osjetljivost
- djelomično uređen prostorni plan / stvorene pretpostavke za daljnji razvitak i izgradnju neophodne infrastrukture
- djelomično osigurana financijska podrška prehrani učenika u OŠ, kao i sufinanciranje prijevoznih karata učenicima i studentima / prevencija odumiranja ruralnog područja
- razvitak socijalne i fizičke infrastrukture / povećanje kvalitete života na području Općine
- visoka razina povjerenja građana u upravljačku strukturu Općine / osiguran kontinuitet u radu i provedbi planiranih projekata i aktivnosti
- spremnost zaposlenika javne uprave na stalnu edukaciju i stručno usavršavanje
- dobra suradnja i razvijena mreža partnerskih općina.

Slabosti:

- nedovoljno uređenje javnih površina koje izravno utječu na kvalitetu života građana / zapušteni parkovi, trgovi parkirališta, oborinski kanali
- derutna i nefunkcionalna kolnička infrastruktura
- loša transportna povezanost naselja unutar Općine kao i naselja s većim gradovima u okruženju
- energetske neučinkoviti javni objekti koji generiraju velike troškove režija i održavanja
- sustav odvodnje i pročišćavanja ne obuhvaća sva naselja Općine
- nedovoljno sportsko-rekreacijskih sadržaja za djecu i mlade / neadekvatno provođenje slobodnog vremena
- nedovoljni materijalni resursi za aktivnije sudjelovanje na natječajima EU-a / nemogućnost povlačenja optimalnih finansijskih sredstava kroz pojedine operativne programe
- loša prometna povezanost uzrokovana nepostojanjem biciklističke i kolničke infrastrukture

Prilike:

- stvaranje preduvjeta za sufinanciranje projekata EU-a / izravna podrška provedbi programa koji doprinose kvaliteti života na području Općine
- podrška programima i projektima u provedbi / međusektorska suradnja kao prilika za zajedničko djelovanje u korist zajednice / povezivanje svih triju sektora
- razvitak integrirane turističke ponude koja uključuje prirodnu i kulturnu baštinu / prilika za povezanost svih sektora i daljnju nadogradnju postojećih aktivnosti usko povezanih s očuvanjem tradicionalne baštine
- nadogradnja infrastrukturnih i drugih resursa / povoljan najam prostora, koncesije, modernizacija poslovanja, organizacija edukacija za sve sektore
- partnerstvo s ostalim JLS-ima / provedba pojedinih mjera iz „viših strategija“: poboljšanje, nadogradnja i modernizacija komunalne infrastrukture.

Prijetnje:

- ograničena mogućnost predfinanciranja i sufinanciranja razvojnih projekata / nemogućnost prijave i ograničena mogućnost povlačenja sredstava
- daljnji odljev školovanih kadrova
- pad broja stanovnika
- odumiranje ruralnog područja / broj stanovnika ima tendenciju smanjenja.

4.2. Poljoprivredni sektor i gospodarstvo

Poljoprivreda je najvažnija privredna grana u Općini. Kao najzastupljenije dionike u privredi, bilo je vrlo važno uključiti što više nositelja OPG-ova koji su izložili svoje potrebe, ali i potencijale koji su neiskorišteni.

Snage:

- Općina kontinuirano radi na uređenju poljoprivrednog zemljišta, čišćenju kanala, uređenju poljskih puteva / stvara preduvjete za podršku poljoprivrednom razvitku Općine
- prevencija poljoprivrednih šteta
- riješeno vlasništvo zemlje / otvorena mogućnost prijave projekata kroz različite fondove
- dugogodišnje iskustvo i tradicija bavljenja poljoprivredom / na velikim poljoprivrednim posjedima još je prije dva stoljeća bilo poznato organizirano gospodarenje
- ljudski resursi: spremnost na edukaciju i praćenje svjetskih trendova u poljoprivrednoj proizvodnji
- plodno zemljište / otvaraju se mogućnosti za različite oblike bavljenja poljoprivredom
- povoljna klima za uzgoj ratarskih kultura, voćarstva i vinogradarstva
- kontinuirano organiziranje edukacije za poljoprivrednike i gospodarstvenike na razini županije / podrška novim tehnologijama.

Slabosti:

- nedostatak specijalizacije poljoprivredne proizvodnje / pojedine su kulture tržišno konkurentnije
- orijentiranost na tradicionalnu proizvodnju (uglavnom žitarice) / nemotiviranost za npr. ekološku proizvodnju ili neku drugu „noviju“ kulturu
- slaba međusobna umreženost / racionalizacija resursa i proizvodnje
- mladi ljudi nisu motivirani za bavljenje poljoprivredom / poremećen sustav vrijednosti: rad nije cijenjen i adekvatno nagrađen
- nedovoljna edukacija / uglavnom se poljoprivredom bavi starija generacija: slaba informiranost o trendovima i primjerima dobre prakse, otpor prema promjenama
- nedovoljna ulaganja u uspostavu poticajnog okruženja / zbrinjavanje i čuvanje gotovih proizvoda – skladištenje, hladnjača
- zastarjela tehnologija / ne odgovara ekološkim standardima
- prirodni resursi nedovoljno iskorišteni / smanjena mogućnost zaposlenja
- mali poljoprivredni proizvođači nemaju pristup povoljnom kapitalu za širenje proizvodnje
- pad prihoda poljoprivrednika / „država“ kasni s isplatama svojih obveza.

Prilike:

- uporaba alternativnih izvora energije / moguća veća iskoristivost biomase / klimatski uvjeti omogućuju uporabu sunčeve energije i energije vjetra
- fondovi EU-a / razvitak ruralnog područja, poticanje zapošljavanja u ruralnom području, podrška poljoprivredno-ekološke ili poljoprivredno-okolišne mjere
- razvitak ekopoljoprivrede / prednost „zdrave hrane“ na globalnom tržištu EU-a
- diverzifikacija poljoprivredne proizvodnje (perad, ljekovito bilje, sušeno voće i dr.) planskom proizvodnjom za potrebe turizma / povezivanje s turističkim destinacijama
- otvorene mogućnosti iskorištavanja fonda EU-a za regionalni razvitak (bespovratna sredstva) / povećanje mogućnosti zapošljavanja
- društveno poduzetništvo / donesena strategija razvitka: alocirana sredstva za moguće zapošljavanje marginaliziranih skupina.

Prijetnje:

- rastući trend prirodnih katastrofa (poplave ili suše) / sve manje zainteresiranih za bavljenje poljoprivredom
- sustav poticaja poljoprivredne proizvodnje prilično upitan / sve veća ovisnost poljoprivrednika o poticajima
- sve lošija financijska situacija / nemogućnost ulaganja u mjere zaštite okoliša, neisplativost proizvodnje
- spora i troma javna uprava / dugo se čeka na dozvole, poticaje, upite...
- globalizacija tržišta / uvoz nekvalitetne i jeftine hrane
- neuređeno tržište / precijenjeni ili podcijenjeni pojedini poljoprivredni proizvodi
- spor izlazak iz gospodarske krize RH / teško održavanje likvidnosti postojećih poljoprivrednih proizvođača i nemogućnost otvaranja novih radnih mjesta
- visok udio mladih (20 – 29) u kontingentu nezaposlenih / odlazak u treće zemlje.

4.3. Civilni sektor

Važnost uključivanja civilnog sektora u izradu i provedbu predmetnog dokumenta prepoznata je od samog početka. Udruge na području Općine važan su čimbenik u određivanju prioriteta, mjera i ciljeva s obzirom na to da iste vrlo dobro razumiju potrebe stanovništva, posebice kada je riječ o poboljšanju životnog standarda lokalne zajednice.

Snage:

- bogata kulturna baština / mogućnost razvitka programa suradnje s ostalim udrugama na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini
- velik broj organizacija civilnog društva / aktivno sudjelovanje u poboljšanju svakodnevnog života građana.

Prilike:

- ESF (Europski socijalni fond) / dostupan udrugama, može osigurati sredstva za društveni razvitak
- iniciranje i izgradnja partnerstva sa srodnim udrugama u zemlji i inozemstvu / prilika za zajedničke programe, razmjenu znanja i međusobno osnaživanje i ujedinjavanje resursa za prijavu na programe EU-a
- jačanje kapaciteta i aktivnosti udruga za dobrobit zajednice / mogućnost novih programa, nadogradnja postojećih, otvorene mogućnosti zapošljavanja i u civilnom sektoru
- usvojena Strategija razvitka društvenog poduzetništva / moguće pokretanje programa društvenog zapošljavanja
- zakonodavstvo i strateški okvir na nacionalnoj i regionalnoj razini potiče zapošljavanje osoba u neravnopravnom položaju / mogućnost pokretanja novih programa za zapošljavanje.

Slabosti:

- nedovoljna međusobna suradnja udruga / udvostručavanje aktivnosti ili preklapanje sličnih aktivnosti
- nedovoljno financijskih i ljudskih kapaciteta za prijavu projekata na različite fondove / isključiva ovisnost o lokalnom proračunu
- nedostatna alokacija sredstava za programe udruga / aktivnosti su povremene i nemaju održivost
- niska stopa ukupne zaposlenosti mladih i osoba u nepovoljnom položaju te marginaliziranih skupina.

Prijetnje:

- centralizacija sredstava / većina proračunskih sredstava namijenjenih institucionalnom razvitku udruga završi u velikim gradovima
- ekonomska nestabilnost / „gubljenje ljudskih resursa“ – udruge prestaju s radom
- indiferentnost građana prema problemima u zajednici / sve manja socijalna osjetljivost
- ograničavajuća administrativna regulativa u civilnom sektoru.

The background features a light gray world map with white outlines of continents. At the top and bottom, there are decorative green and yellow shapes, including circles and rectangles with horizontal or diagonal stripes.

5 Prioriteti i mjere

Na temelju provedene SWOT analize te određene vizije i strateških ciljeva Općina Bizovac odredila je sljedeće prioritete i mjere za programsko razdoblje 2024. – 2028. Za svaki od prioriteta određeni su potencijalni projekti koji bi trebali biti provedeni u svrhu ostvarivanja svake mjere:

PRIORITET 1.

CILJ 1: KONKURENTNA, INOVATIVNA I PODUZETNA OPĆINA

1.1. STVARANJE POTICAJNOG OKRUŽENJA ZA RAZVOJ PODUZETNIŠTVA
1.2. UČINKOVITO GOSPODARENJE INFRASTRUKTURNIM RESURSIMA TE POSLOVNA SURADNJA I UMREŽAVANJE
1.3. RAZVOJ POLJOPRIVREDE
1.4. RAZVOJ TURIZMA

PRIORITET 2.

CILJ 2: ENERGETSKI UČINKOVITA I ZELENA OPĆINA

2.1. ODRŽIVO GOSPODARENJE ENERGIJOM
2.2. ZAŠTITA PRIRODE I OČUVANJE OKOLIŠA

PRIORITET 3.

CILJ 3: SOCIJALNA I UKLJUČIVA OPĆINA

3.1. RAZVOJ KOMPETENCIJA ZA PRIPREMU I PROVEDBU PROJEKATA EU-a
3.2. RAZVOJ ZNANJA
3.3. UNAPREĐENJE RADA JAVNE UPRAVE
3.4. RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA

PRIORITET 4.

CILJ 4: RAZVIJENA I POVEZANA OPĆINA

4.1. UNAPREĐENJE KOMUNALNE INFRASTRUKTURE
4.2. UNAPREĐENJE PROMETNE INFRASTRUKTURE
4.3. UNAPREĐENJE DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE
4.4. UNAPREĐENJE SOCIJALNE I ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

5.1. Projekti definirani na osnovi predviđenih prioriteta i mjera

CILJ 1.	
MJERA 1.1. STVARANJE POTICAJNOG OKRUŽENJA ZA RAZVOJ PODUZETNIŠTVA	Predmetna mjera izravno doprinosi strateškom cilju 1. iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na pružanje podrške razvoju gospodarstva, turizma, konkurentnosti i inovativnosti. Osim toga, provodit će se mjere i aktivnosti kako bi se stvorili preduvjeti za izgradnju i razvoj poduzetničke infrastrukture i poticajnih uvjeta za razvoj poduzetništva.
PROJEKTI	1.1.1. POSLOVNA PODRŠKA STRATEŠKIM PROJEKTIMA 1.1.2. PODRŠKA MALIM I SREDNJIM PODUZETNICIMA U PRISTUPU FINACIJSKIM SREDSTVIMA 1.1.3. IZGRADNJA I RAZVOJ USLUGA PODUZETNIČKOG CENTRA I INKUBATORA 1.1.4. POTPORA EDUKACIJSKIM PROGRAMIMA ZA PODUZETNIKE
PROVEDBA	Od 2024. do 2030. godine

MJERA 1.2. UČINKOVITO GOSPODARENJE INFRASTRUKTURNIM RESURSIMA TE POSLOVNA SURADNJA I UMREŽAVANJE	Predmetna mjera izravno doprinosi strateškim ciljevima 1. i 9. iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine putem mjera za jačanje poduzetničke potporne infrastrukture i poduzetničko-potpornih institucija.
PROJEKTI	1.2.1. IZGRADNJA NOVIH POSLOVNIH ZONA 1.2.2. OČUVANJE I STAVLJANJE U FUNKCIJU PRIRODNE KAO I INDUSTRIJSKE ARHITEKTURE I BAŠTINE 1.2.3. PODRŠKA UMREŽAVANJU S POSLOVNIM MREŽAMA I ASOCIJACIJAMA EU-a 1.2.4. PODRŠKA STVARANJU POSLOVNIH ASOCIJACIJA
PROVEDBA	Od 2024. do 2027. godine

MJERA 1.3. RAZVOJ POLJOPRIVREDE	Predmetna mjera izravno doprinosi strateškom cilju 9. iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na razvoj konvencionalne i ekološke poljoprivrede. Projekti u sklopu predmetne mjere bit će usmjereni na poticanje razvoja ekološke poljoprivrede, podizanje trajnih nasada, poticanje uzgoja autohtonih vrsta i pasmina, razvoj ekološki održive plasteničke proizvodnje, proširenje i održavanje sustava odvodnje i navodnjavanja, na izgradnju prerađivačkih i skladišnih pogona, izgradnju i održavanje poljskih i pristupnih putova, radit će se na potporama standardizacije i na povećanju kvalitete poljoprivrednih proizvoda te poticanju promotivnih aktivnosti radi boljeg tržišnog pozicioniranja.
PROJEKTI	1.3.1. PROŠIRENJE I ODRŽAVANJE SUSTAVA ODVODNJE I NAVODNJAVANJA 1.3.2. IZGRADNJA SKLADIŠNO-PRERAĐIVAČKIH POGONA 1.3.3. IZGRADNJA I ODRŽAVANJE POLJSKIH I PRISTUPNIH PUTOVA 1.3.4. IZGRADNJA I ODRŽAVANJE AGRO-EDUKACIJSKOG CENTRA 1.3.5. POTPORA POSLOVNOM UDRUŽIVANJU 1.3.6. RAZVOJ EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE 1.3.7. POTICANJE UZGOJA AUTOHTONIH VRSTA I PASMINA 1.3.8. POTPORA STANDARDIZACIJI I POVEĆANJU KVALITETE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA 1.3.9. POTICANJE PROMOTIVNIH AKTIVNOSTI – BOLJE TRŽIŠNO POZICIONIRANJE 1.3.10. IZGRADNJA TRŽNOG CENTRA
PROVEDBA	Od 2024. do 2030. godine

MJERA 1.4. RAZVOJ TURIZMA	Predmetna mjera izravno doprinosi strateškim ciljevima 1. i 9. iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na pružanje podrške održivom razvoju turizma i turističke infrastrukture.
PROJEKTI	1.4.1. RAZVOJ TURISTIČKE INFRASTRUKTURE 1.4.2. RAZVOJ POSEBNIH OBLIKA TURIZMA
PROVEDBA	Od 2024. do 2027. godine

CILJ 2.

MJERA 2.1. ODRŽIVO GOSPODARENJE ENERGIJOM	Predmetna mjera izravno doprinosi strateškom cilju 8. iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na osiguranje održivoga gospodarenja prirodnim resursima i energetske učinkovitost. Projekti koji će se realizirati kroz predmetnu mjeru su: uspostava centra znanja za učinkovito gospodarenje energijom, potpore osnivanju i radu energetske zadruga, podrška zelenom poduzetništvu, poticanje postavljanja obnovljivih izvora energije, energetska obnova javnih objekata i infrastrukture i slično.
PROJEKTI	2.1.1. USPOSTAVA CENTRA ZNANJA ZA UČINKOVITO GOSPODARENJE ENERGIJOM 2.1.2. PODRŠKA OSNIVANJU I RADU ENERGETSKIH ZADRUGA 2.1.3. PODRŠKA ZELENUM PODUZETNIŠTVU 2.1.4. RAZVOJ ODRŽIVOG ENERGETSKOG SUSTAVA UZ POMOĆ NOVIH ENERGETSKIH RJEŠENJA 2.1.5. IZGRADNJA/POSTAVLJANJE SUSTAVA OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE 2.1.6. ENERGETSKA OBNOVA JAVNIH OBJEKATA I INFRASTRUKTURE
PROVEDBA	Od 2024. do 2030. godine

MJERA 2.2. ZAŠTITA PRIRODE I OČUVANJE OKOLIŠA	Predmetna mjera izravno doprinosi strateškom cilju 8. iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na osiguranje održivoga gospodarenja prirodnim resursima i energetske učinkovitost. Projekti koji će se realizirati kroz predmetnu mjeru su: uspostava centra znanja za učinkovito gospodarenje energijom, potpore osnivanju i radu energetske zadruga, podrška zelenom poduzetništvu i slično.
PROJEKTI	2.2.1. PROVEDBA MJERA ZA ZAŠTITU VODE, TLA I ZRAKA 2.2.2. UNAPREĐENJE SUSTAVA ODRŽIVOG GOSPODARENJA OTPADOM 2.2.3. OČUVANJE BIOLOŠKE RAZNOLIKOSTI 2.2.4. SANACIJA DIVLJIH ODLAGALIŠTA
PROVEDBA	Od 2024. do 2030. godine

CILJ 3.

MJERA 3.1. RAZVOJ KOMPETENCIJA ZA PRIPREMU I PROVEDBU PROJEKATA EU-a	Predmetna mjera izravno doprinosi cilju „Razvoja potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima“ iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske te je usmjerena na jačanje ljudskih kapaciteta s ciljem daljnjeg privlačenja sredstava EU-a. Bez njih provedba novih projekata EU-a koji bi trebali revitalizirati JLS teško je ostvariva.
PROJEKTI	3.1.1. STVARANJE PROJEKATNIH SEKTORSKIH TIMOVA 3.1.2. RAZVIJANJE SUSTAVA UPRAVLJANJA PROJEKTOM (PCM)
PROVEDBA	Od 2024. do 2027. godine

MJERA 3.2. RAZVOJ ZNANJA	Predmetna mjera sukladna je razvojnom smjeru jačanja otpornosti na krize Nacionalne razvojne strategije RH. Projekti poput cjeloživotnog učenja i poticanja na edukaciju koje će generirati održivost sustava temelj su politike JLS-a u narednom razdoblju.
PROJEKTI	3.2.2. POTICANJE CJELOŽIVOTNOG UČENJA 3.2.3. JAČANJE KOMPETENCIJA RANJIVIH SKUPINA KROZ PROGRAME EKO-SOCIJALNE EKONOMIJE
PROVEDBA	Od 2024. do 2027. godine

MJERA 3.3. UNAPREĐENJE RADA JAVNE UPRAVE	Predmetna mjera izravno doprinosi cilju 3. iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na informatizaciju i digitalizaciju u svrhu ubrzanja, unaprjeđenja i optimizacije rada lokalne samouprave. Sukladno navedenom posebnom cilj ostvarit će se aktivnosti na provedbi informatizacije i digitalizacije poslovanja uz uporabu informatičke tehnologije, provodit će se sustavna edukacija zaposlenika, uvesti i implementirati sustav e-poslovanje te uvesti sustav za upravljanje prostornim podacima. Općina je izradila i Pametnu strategiju razvoja koja nadopunjuje projektne aktivnosti predmetne mjere.
PROJEKTI	3.3.1. INFORMATIZACIJA I DIGITALIZACIJA POSLOVANJA TE UPORABA IT TEHNOLOGIJA 3.3.2. SUSTAVNA EDUKACIJA OPĆINSKIH SLUŽBENIKA 3.3.3. UNAPREĐENJE KOMUNIKACIJE S MJEŠTANIMA 3.3.4. UNAPREĐENJE SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA
PROVEDBA	Od 2024. do 2027. godine

MJERA 3.4. RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA	Predmetna mjera sukladna je ciljevima Nacionalne strategije RH te je usmjerena k razvoju sigurnosti i jačanju zajednice ali i civilnog društva u cjelini.
PROJEKTI	3.4.1. RAZVOJ SUSTAVA PODRŠKE ORGANIZACIJAMA CIVILNOGA DRUŠTVA 3.4.2. JAČANJE VIDLJIVOSTI RADA OCD-ova 3.4.3. JAČANJE ODRŽIVOSTI OCD-ova KROZ PROGRAME DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA 3.4.4. UNAPREĐENJE MODELA TRANSPARENTNE DODJELE SREDSTAVA OCD-ova IZ PRORAČUNA OPĆINE 3.4.5. POTPORA U PROVEDBI STRATEŠKIH PROJEKATA EU-a
PROVEDBA	Od 2024. do 2027. godine

CILJ 4.

MJERA 4.1. UNAPREĐENJE KOMUNALNE INFRASTRUKTURE	Predmetna mjera izravno doprinosi strateškom cilju 10. iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na poboljšanje i unapređenje komunalnih usluga i infrastrukture na cijelom području JLS-a. Realizacija navedenog posebnog cilja ostvarit će se unapređenjem sustava vodoopskrbe i odvodnje, rekonstrukcijom i dogradnjom vodoopskrbnih i kanalizacijskih cjevovoda, izgradnjom, obnovom i održavanjem stambene infrastrukture te uređenjem javnog prostora
PROJEKTI	4.1.1. UNAPREĐENJE SUSTAVA VODOOPSKRBE I ODVODNJE 4.1.2. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE STAMBENE INFRASTRUKTURE 4.1.3. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE JAVNE RASVJETE 4.1.4. OBNOVA I UREĐENJE RURALNIH TRGOVA I JAVNIH PROSTORA
PROVEDBA	Od 2024. do 2030. godine

MJERA 4.2. UNAPREĐENJE PROMETNE INFRASTRUKTURE	Predmetna mjera izravno doprinosi strateškom cilju 10. iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na poboljšanje i unapređenje komunalnih usluga i infrastrukture na cijelom području JLS-a. Realizacija navedenog posebnog cilja ostvarit će se unapređenjem pametnog prometnog sustava te izgradnjom i rekonstrukcijom lokalnih i nerazvrstanih cesta uključujući i izgradnju novih i rekonstrukcijom postojećih nogostupa.
PROJEKTI	4.2.1. OBNOVA I ODRŽAVANJE MOSTOVA I DRUGE KOMUNALNE INFRASTRUKTURE SLIČNE NAMJENE (OTRESNICE I SLIČNO) 4.2.2. PROŠIRENJE I ODRŽAVANJE PJEŠAČKIH I BICIKLISTIČKIH STAZA 4.2.3. IZGRADNJA I ODRŽAVANJE LOKALNIH I NERAZVRSTANIH CESTA 4.2.4. RAZVOJ ENERGETSKI UČINKOVITOG I INOVATIVNOG CESTOVNOG I DRUGOG OBLIKA PROMETA
PROVEDBA	Od 2024. do 2030. godine

MJERA 4.3. UNAPREĐENJE DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE I KULTURNOG IDENTITETA	Predmetna mjera izravno doprinosi strateškim ciljevima 2. i 5. iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na razvoj i izgradnju javne infrastrukture radi poboljšanja usluga i kvalitete življenja. Projekti uključuju izgradnju, rekonstrukciju i obnovu edukacijskih, društvenih, kulturnih, sportskih i drugih objekata. Poseban je naglasak na razvoju infrastrukture predškolskog odgoja.
PROJEKTI	4.3.1. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE PREDŠKOLSKIH I ŠKOLSKIH USTANOVA I INFRASTRUKTURE 4.3.2. OČUVANJE, OBNOVA I ODRŽIVA UPORABA KULTURNE BAŠTINE I KULTURNE INFRASTRUKTURE 4.3.3. RAZVOJ I UNAPREĐENJE KULTURNIH PROGRAMA 4.3.4. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE SPORTSKE INFRASTRUKTURE 4.3.5. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE DRUŠTVENIH DOMOVA 4.3.6. UNAPREĐENJE VATROGASTVA
PROVEDBA	Od 2024. do 2030. godine

MJERA 4.4. UNAPREĐENJE SOCIJALNE I ZDRAVSTVENE SLIKE OPĆINE	Predmetna mjera izravno doprinosi strateškom cilju 5. iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine putem mjera i aktivnosti usmjerenih na osiguranje kvalitetne socijalne zaštite i zdravstvene skrbi usklađene s visokim standardima Europske unije. U ostvarenju ovog posebnog cilja težit će se prvenstveno jačanju kompetencija ranjivih skupina kroz programe unapređenja skrbi o socijalno isključivim osobama, uključivanjem osoba s invaliditetom u život kao i provođenjem mjera aktivne politike zapošljavanja ranjivih skupina.
PROJEKTI	4.4.1. UNAPREĐENJE SKRBI O STARIJOJ POPULACIJI 4.4.2. UNAPREĐENJE SKRBI O SOCIJALNO ISKLJUČENIM OSOBAMA 4.4.3. UKLJUČIVANJE OSOBA S INVALIDITETOM U ŽIVOT ZAJEDNICE 4.4.4. UNAPREĐENJE ZDRAVSTVENIH USLUGA MJEŠTANA 4.4.5. UNAPREĐENJE ŽIVOTNIH UVJETA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA
PROVEDBA	Od 2024. do 2030. godine

6

**Provedba
strategije:
institucionalni
i finansijski
okvir**

6.1. Organizacijska struktura za provedbu Strategije

Cjelokupni proces izrade strategije temelji se na partnerskom pristupu, jednom od osnovnih načela politike regionalnog razvitka. Partnerski pristup podrazumijeva suradnju javnog, privatnog i civilnog sektora, odnosno suradnju tijela državne uprave, jedinica područne (regionalne) samouprave, jedinica lokalne samouprave, gospodarskih subjekata, znanstvene zajednice, socijalnih partnera i organizacija civilnoga društva.

Općina Bizovac imenovala je radnu skupinu za izradu strategije, u čijem su sastavu načelnik Općine, predsjednik Općinskog vijeća i stručna osoba tvrtke MFN Consulting d.o.o. koja je angažirana za izradu predmetne Strategije. Zadatak je radne skupine savjetovati, predlagati i usmjeravati izradu strategije. Uz radnu skupinu, u izradi Strateškog razvojnog dokumenta Općine Bizovac sudjelovali su i stručnjaci angažirani kao tehnička pomoć.

Početkom 2024. godine Općina Bizovac uputila je poziv svim zainteresiranim mještanima, tvrtkama, obrtima, obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, zadrugama, udrugama, javnim ustanovama i institucijama da prijave svoje projektne ideje i razvojne projekte koji mogu doprinijeti gospodarskom, društvenom i infrastrukturnom razvitku te podizanju kvalitete života stanovnika na području Općine Bizovac. Početkom 2024. godine održana je tematska radionica pod nazivom „Strategija razvoja Općine Bizovac“ na kojoj su građanima i ostalim zainteresiranim sudionicima predstavljeni pristigli projektni prijedlozi, a ujedno im je i dana mogućnost dodatne prijave projektnih ideja.

Na službenim mrežnim stranicama Općine Bizovac objavljen je pregled prepoznatih snaga, slabosti, prilika i prijetnji za područje Općine, kao i prijedlog prioriteta i mjera, te je upućen poziv zainteresiranim dionicima da iznesu svoje komentare. Završnu verziju Strategije razvoja Općine Bizovac usvojilo je Općinsko vijeće u veljači iste godine.

6.2. Financijski okvir (izvori financiranja)

Kako bi planirane mjere bile provedene, nužno je osigurati odgovarajuće financiranje. Općina svojim nedostatnim financijskim kapacitetima ne može samostalno realizirati predmetne projekte pa će iste aplicirati na potencijalne druge izvore financiranja s posebnim naglaskom na Financijsku perspektivu EU-a 2021. – 2027. Projekti koji se planiraju realizirati i koji su predmet ovog dokumenta prvenstveno moraju biti u skladu sa Zakonom o proračunu (NN 144/21), Zakonom o izvršavanju državnog proračuna (NN 145/22, 63/23, 129/23), Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama (NN 26/2010, 120/13 i 01/20) i Pravilnikom o postupku zaduživanja te davanju jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 67/2022).

Mogućnosti su sufinanciranja projekata:

1. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost – sufinanciranje u iznosu od 60 ili 80 % za Općinu Bizovac – potrebna priprema projektne dokumentacije.
2. Program Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. – (PKK 2021. – 2027.) postavlja ciljeve i prioritete za učinkovitu uporabu Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda (KF) za razdoblje 2021. – 2027.

Glavni je cilj podržanih intervencija ojačati gospodarstvo, poduprijeti digitalnu i zelenu tranziciju, digitalizacija za građane i poduzeća, poboljšati povezanost i mobilnost u cijeloj Republici Hrvatskoj i ojačati kvalitetu života stanovništva. PKK 2021. – 2027. provest će se u okviru Kohezijske politike (KP) Europske unije (EU) kroz cilj ulaganja u radna mjesta i rast te će pridonijeti ispunjenju ciljeva politike od 1 do 4 definiranih u članku 5. Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća. PKK 2021. – 2027. temelji se na Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. (NRS 2030), najvišem aktu strateškog planiranja koji određuje trenutno stanje, razvojne potencijale, viziju, smjernice razvoja, strateške ciljeve i scenarije razvoja. Ulaganja iz fondova EU-a doprinijet će uravnoteženom regionalnom razvoju. Ulaganja će se, osim na cijelo područje RH, usmjeriti i na potpomognuta i brdsko-planinska područja, područja koja prema stupnju razvijenosti zaostaju za nacionalnim prosjekom, koja su jače izložena demografskim izazovima i deprivaciji te područja razvojnih ograničenja i posebnosti. Upravo je po indeksaciji Općina Bizovac u skupini slabije razvijenih JLS-ova.

3. Nacionalni plan oporavaka i otpornosti – NPOO 2021. – 2026. – Nacionalni plan oporavka i otpornosti usklađen je s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. te ostalim relevantnim strateškim dokumentima, kao i s europskim prioritetima usmjerenima na digitalnu i zelenu tranziciju, koji se zasnivaju na modernizaciji gospodarstva i društva kroz veća ulaganja u inovacije te nove tehnologije. Prioriteti su pretočeni u obvezujući okvir Mehanizma oporavka i otpornosti koji određuje kako više od 20 % odobrenih sredstava treba, kroz ulaganja i reforme, usmjeriti u digitalnu transformaciju, dok minimalno 37 % sredstava treba biti usmjereno na zelenu tranziciju i borbu protiv klimatskih promjena. Jedan od glavnih ciljeva Nacionalnog plana oporavka i otpornosti jest otvaranje novih

radnih mjesta te otklanjanje neposredne štete uzrokovane pandemijom COVID-19.

4. Sredstva privatnog sektora – financiranje treće strane, zaduživanje (klasični krediti) ili ESCO model – model financiranja usluga u području energetike. ESCO tvrtka provodi radove i isporučuje usluge s ciljem smanjenja naručiteljevih troškova za energiju. Nakon provedbe projekta ostvarene uštede dijele se između naručitelja i ESCO tvrtke do namirenja troškova ESCO tvrtke. Kada se namire troškovi koje je imala, ESCO tvrtka povlači se iz financijskih tokova, a naručitelju ostaju trajne uštede ostvarene projektom. Rizik ostvarenja ušteda u pravilu preuzima pružatelj energetske usluge, odnosno ESCO tvrtka davanjem jamstava, a pored inovativnih projekata za poboljšanje energetske učinkovitosti i smanjenja potrošnje energije često se nude i financijska rješenja za njihovu realizaciju. Klijent otplaćuje investiciju kroz ostvarene uštede nastale primjenom mjera energetske učinkovitosti. Ovisno o vrsti ugovora ESCO tvrtka može pružiti jamstvo da će uštede nastale projektom biti dovoljne za pokrivanje troškova financiranja projekta za vrijeme trajanja projekta. Svi su projekti posebno prilagođeni klijentu te je moguće i proširenje projekta uključanjem novih mjera energetske učinkovitosti uz odgovarajuću podjelu investicije. Na taj način klijent može modernizirati opremu bez rizika ulaganja jer rizik ostvarenja ušteda može preuzeti ESCO tvrtka. Uz to, nakon otplate investicije klijent ostvaruje pozitivne novčane tokove u razdoblju otplate i dugoročnih ušteda. Dodatnu prednost ESCO modela predstavlja činjenica da tijekom svih faza projekta korisnik usluge surađuje samo s jednom tvrtkom po principu sve na jednom mjestu, a ne s više različitih subjekata, čime se u velikoj mjeri smanjuju troškovi projekata energetske učinkovitosti i rizik ulaganja u njih. Također, ESCO projekt obuhvaća sve energetske sustave na određenoj lokaciji što omogućava optimalan izbor mjera s povolj-

nim odnosom investicija i ušteda. Korisnici energetske usluge i ESCO modela mogu biti privatna i javna poduzeća, ustanove te jedinice lokalne i regionalne samouprave.

5. Javno-privatno partnerstvo – Javno-privatno partnerstvo (JPP) zajedničko je kooperativno djelovanje javnog sektora s privatnim sektorom u proizvodnji javnih proizvoda ili pružanju javnih usluga. Javni se sektor javlja kao proizvođač i ponuđač suradnje – kao partner koji ugovorno definira vrste i obujam poslova ili usluga koje namjerava prenijeti na privatni sektor i koji obavljanje javnih poslova nudi privatnom sektoru. Privatni se sektor javlja kao partner koji potražuje takvu suradnju ako može ostvariti poslovni interes (profit) i koji je dužan kvalitetno izvršavati ugovorno dobivene i definirane poslove. Cilj javno-privatnog partnerstva ekonomičnija je, djelotvornija i učinkovitija proizvodnja javnih proizvoda ili usluga u odnosu na tradicionalan način pružanja javnih usluga. JPP javlja se u različitim područjima javne uprave, u različitim oblicima, s različitim rokom trajanja i s različitim intenzitetom, a najčešće u slučajevima kada javna uprava ne može neposredno obavljati javne poslove u vlastitoj režiji iz dvaju razloga:

- zbog nedovoljne stručnosti djelatnika javne uprave, kada su u pitanju specifični stručni poslovi (npr. medicina, nafta i sl.)
- zbog velikih troškova izvedbe javnih poslova u vlastitoj režiji (npr. nabavka građevinske mehanizacije).

Karakteristike projekata JPP-a su:

- dugoročna ugovorna suradnja (maksimalno 40 godina) između javnog i privatnog sektora
- stvarna preraspodjela poslovnog rizika izgradnje, raspoloživosti i potražnje (dva od navedenih triju rizika moraju biti na privatnom partneru).

Europska unija donijela je Zelenu knjigu o javno-privatnom partnerstvu Europske unije o javnim ugovorima i koncesijama. U tom se dokumentu analizira pojava JPP-a, i to ponajprije radi njihove klasifikacije kako bi se utvrdilo koji oblici takvog povezivanja spadaju pod propise EU-a o javnim nabavama, a koji se mogu ugovarati na drugi način. Područje javno-privatnog partnerstva u Republici Hrvatskoj regulirano je Zakonom o JPP-u (NN 78/12, 152/14 i 114/18) i Uredbom o provedbi projekata javno-privatnog partnerstva (NN 88/12 i 15/15), Zakonom o koncesijama (NN 69/17 i 107/20) te Zakonom o javnoj nabavi (NN 120/16) vezano za postupke dodjele ugovora o javnoj nabavi i ugovora o koncesijama. Prednost financiranja projekata putem javno-privatnog partnerstva jest u činjenici da se takva investicija ne promatra kao povećanje javnog duga. Ključan uvjet nalazi se u klasifikaciji imovine koja se razmatra uz ugovor o partnerstvu. Imovina iz ugovora ne smatra se imovinom općine samo ako postoji čvrst dokaz da privatni partner snosi većinu rizika vezanog za partnerstvo. U uvjetima prezaduženosti jedinica lokalne i regionalne samouprave te manjka javnih (bespovratnih) sredstava javno-privatno partnerstvo predstavlja model kojim je moguće pokrenuti značajno veći obujam projekata u sektoru energetske obnove.

6. Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR), kroz Program kreditiranja projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije omogućuje realizaciju investicijskih projekata za JLP(R)S-ove, pod uvjetom da novim kreditnim zaduženjem JLP(R)S-ovi ne prekoračuju dopuštenu stopu zaduživanja. HBOR u pravilu kreditira do 75 % predračunske vrijednosti investicije, bez PDV-a. Minimalni iznos kredita je 15.000 EUR, a maksimalni iznos nije određen, nego ovisi o konkretnom investicijskom programu, kreditnoj sposobnosti krajnjeg korisnika kredita te vrijednosti i kvaliteti instrumenata osiguranja. Kamatna je stopa 4 % godišnje, a rok otplate (uključujući i poček) jest 12 godina.

6.3. Usklađenost strategije s nacionalnim i regionalnim politikama

Povezanost sa strateškim smjernicama na višim razinama dobra je osnova i za Općinu Bizovac kao jedinicu lokalne samouprave, ali i za subjekte javnog, privatnog i neprofitnog sektora koji djeluju na području Općine, po pitanju određivanja područja ulaganja vlastitih sredstava i mogućnosti financiranja projekata iz dostupnih nacionalnih izvora i fondova Europske unije.

U procesu definiranja razvojnih ciljeva, prioriteta, mjera i aktivnosti Strategije razvitka Općine Bizovac za razdoblje do 2028. godine posebna je pozornost posvećena strategijama i programskim dokumentima na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini, kako bi se postigla što bolja povezanost na svim razinama. Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 123/17) određuje se da je prilikom izrade akta strateškog planiranja na razini lokalne samouprave potrebno uskladiti ih s aktima strateškog planiranja više razine. To podrazumijeva da

strategije (planovi) razvoja jedinice lokalne samouprave moraju biti usklađeni s odgovarajućim nacionalnim planovima, kao i s planovima razvoja područne (regionalne) samouprave.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine određuje četiri razvojna smjera: (1) održivo gospodarstvo i društvo, (2) jačanje otpornosti na krize, (3) zelena i digitalna tranzicija i (4) ravnomjerni regionalni razvoj. Sukladno navedenoj Nacionalnoj strategiji, Županijska skupština Osječko-baranjske županije usvojila je Plan razvoja Osječko-baranjske županije kojim su definirali prioriteta razvojna područja u srednjoročnom razdoblju i to kako slijedi: (1) osnaživanje i unaprjeđenje društvenog sustava i kvalitete života građana; (2) kvalitetan, siguran i očuvan životni prostor; (3) regionalna prepoznatljivost, konkurentnost i inovativnost gospodarstva te (4) učinkovito i djelotvorno upravljanje.

Povezanost ciljeva Strategije razvoja Općine Bizovac s nacionalnom i regionalnom strategijom razvoja može se sagledati u tablici koja slijedi.

NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA RH DO 2030. GODINE		PLAN RAZVOJA OSIJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE DO 2027. GODINE	STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE BIZOVAC 2024. – 2028.
RAZVOJNI SMJER	CILJEVI		PRIORITETI
1. ODRŽIVO GOSPODARSTVO I DRUŠTVO	Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Razvoj i unaprjeđenje poslovnog okruženja te konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva	1.1. STVARANJE POTICAJNOG OKRUŽENJA ZA RAZVOJ PODUZEĆNIŠTVA
	Obrazovani i zaposleni ljudi	Razvoj i unaprjeđenje odgojno-obrazovne i znanstveno-istraživačke djelatnosti u funkciji gospodarstva i tržišta rada	1.2. UČINKOVITO GOSPODARENJE INFRASTRUKTURNIM RESURSIMA TE POSLOVNA SURADNJA I UMREŽAVANJE
	Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	Unaprjeđenje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora i upravljanja javnom imovinom	1.4. RAZVOJ TURIZMA
	Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	Podrška razvoju slabije razvijenih i potpomognutih područja županije	4.3. UNAPRIJEĐENJE DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE I KULTURNOG IDENTITETA
2. RAVNOMJERAN REGIONALNI RAZVOJ	Jačanje regionalne konkurentnosti		3.1. RAZVOJ KOMPETENCIJA ZA PRIPREMU I PROVEDBU PROJEKATA EU-a
	Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Razvoj i unaprjeđenje sustava zdravstva i socijalne skrbi	4.1. UNAPRIJEĐENJE KOMUNALNE INFRASTRUKTURE
3. JAČANJE OTPORNOSTI NA KRIZE	Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana	4.4. UNAPRIJEĐENJE SOCIJALNE I ZDRAVSTVENE SLIKE OPĆINE I KULTURNOG IDENTITETA
	Sigurnost za stabilan razvoj	Podrška demografskoj revitalizaciji i osnaživanju obitelji	4.3. UNAPRIJEĐENJE DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE
		Jačanje kapaciteta, spremnosti i otpornosti zajednice na rizike	3.4. RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA
	Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	Podrška digitalnoj tranziciji društva i gospodarstva	3.2. RAZVOJ ZNANJA
4. ZELENA I DIGITALNA TRANZICIJA	Samodostajnost u hrani i razvoj biogospodarstva	Podrška proizvodnji i preradi hrane u funkciji održivog regionalnog razvoja	3.3. UNAPRIJEĐENJE RADA JAVNE UPRAVE
	Održiva mobilnost	Razvoj i unaprjeđenje održive mobilnosti	1.3. RAZVOJ POLJOPRIVREDE
		Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša i održive uporabe prirode te jačanje otpornosti i ublažavanje klimatskih promjena	4.2. UNAPRIJEĐENJE PROMETNE INFRASTRUKTURE
	Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unaprjeđenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije	2.2. ZAŠTITA PRIRODE I OČUVANJE OKOLIŠA
			2.1. ODRŽIVO GOSPODARENJE ENERGIJOM

Iz gore navedene slike razvidno je da su strateška razvojna područja koja smo definirali u izradi Strategije razvoja Općine Bizovac međusobno povezana, interaktivna i ovisna jedna o drugima. Strategijom razvitka Općine Bizovac obuhvaćeni su različiti aspekti gospodarskog i društvenog života na ovom području koji se planiraju ostvariti kroz četiri strateška prioriteta:

- Konkurenta, inovativna i poduzetna Općina Bizovac
- Energetski učinkovita i zelena Općina Bizovac
- Socijalna i uključiva Općina Bizovac
- Razvijena i povezana Općina Bizovac

Strategija razvoja Općine Bizovac komplementarna je i s drugim važnim dokumentima. Operativni je program Konkurentnost i kohezija (OPKK) plansko-programski dokument namijenjen provedbi Kohezijske politike EU-a, koji doprinosi cilju Ulaganje za rast i radna mjesta putem infrastrukturnih ulaganja u područja prometa, energetike, zaštite okoliša, ICT-a i pružanja potpore razvitku poduzetništva i istraživačkih djelatnosti. OPKK predstavlja temelj za učinkovitu provedbu i uporabu Europskog fonda za regionalni razvitak i Kohezijskog fonda u Hrvatskoj. Pojedini prioriteti i mjere Strategije razvoja Općine Bizovac neposredno su ili posredno povezani s pojedinim prioritetnim područjima OPKK-a. Nadalje, Strategija Europa 2030 osnovni je planski dokument Europske unije kojim se određuju prioriteti i ciljevi razvitka i djelovanja EU-a do navedenog razdoblja. Prioriteti iste preslikavaju se u nacionalne i regionalne programske dokumente. Europa 2030 definira tri osnovna prioriteta Unije za razdoblje do 2030. godine:

- pametan rast: razvijanje ekonomije utemeljene na znanju i inovaciji

- održiv rast: promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija
- uključiv rast: njegovanje ekonomije s visokom stopom zaposlenosti, koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost.

Ciljevi Strategije Europa 2030 usmjereni su na područja zapošljavanja, istraživanja i razvitka, obrazovanja, smanjenja siromaštva i socijalnog uključivanja te klime i energije. Kako bi doprinijele ispunjavanju zajedničkih ciljeva, države članice prenose ove ciljeve u svoje nacionalne ciljeve, u skladu s okolnostima u pojedinoj državi. Imajući u vidu smjernice koje daje Europa 2030 na nacionalnoj se razini donose različiti planski dokumenti koje prate planski dokumenti na regionalnoj i lokalnoj razini, pa tako i Strategija razvoja Općine Bizovac.

U Sporazumu o partnerstvu Europske komisije i Republike Hrvatske opisan je način kako će Hrvatska uz pomoć sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova dodijeljenih za razdoblje 2021. – 2027. doprinijeti ispunjavanju ciljeva Strategije Europa 2030. Operativni programi koje je Hrvatska izradila sadrže detaljne opise i razrađene mjere i aktivnosti za učinkovitu provedbu i korištenje ESI fondova.

Nadalje, na nacionalnoj će razini države članice morati:

- osigurati učinkovito ulaganje u obrazovni i sustav osposobljavanja na svim razinama (od predškolske do tercijarne)
- popraviti obrazovne rezultate dotičući se svakog segmenta (predškolski, primarni, sekundarni, tercijarni) u okviru integriranog pristupa, obuhvaćajući ključne kompetencije, s ciljem smanjenja ranog napuštanja školovanja

- povećati otvorenost i značajnost obrazovnih sustava stvaranjem nacionalnih kvalifikacijskih okvira te prilagođavanjem rezultata učenja potrebama tržišta rada
- popraviti ulazak mladih na tržište rada integriranim aktivnostima koje, među ostalim, pokrivaju usmjeravanje, savjetovanje i pripravnništva.

Operativni je program Učinkoviti ljudski resursi (OPULJR) plansko-programski dokument usmjeren na rast zapošljavanja i jačanje socijalne kohezije u Hrvatskoj. Programom su određeni sljedeći prioriteti ulaganja: visoka zapošljivost i mobilnost radne snage, socijalno uključivanje, obrazovanje i cjeloživotno učenje te dobro upravljanje. OPULJR predstavlja temelj za učinkovitu provedbu i uporabu Europskog socijalnog fonda te Inicijative za zapošljavanje mladih. Prioriteti su OPULJR-a važno polazište u planiranju razvitka ljudskih resursa na lokalnoj razini, pa su tako pojedini prioriteti i mjere Strategije razvoja Općine Bizovac izravno ili neizravno povezani s pojedinim prioritetnim područjima ovoga programa.

Program ruralnog razvitka Republike Hrvatske za razdoblje 2021. – 2025. (PRR) temeljni je strateški dokument usmjeren na razvitak poljoprivrede i ruralni razvitak u Hrvatskoj. PRR predstavlja preduvjet za uporabu sredstava Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvitak kojim se financira ruralni razvitak – drugi stup Zajedničke poljoprivredne politike. Dugoročni ciljevi PRR-a su: 1. poticati konkurentnost poljoprivrede, 2. osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama te 3. postići uravnotežen teritorijalni razvitak ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta. Prioriteti PRR-a su: restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednog i prehrambenog sektora; promica-

nje okolišno učinkovitog poljoprivrednog sustava; poboljšana učinkovitost resursa te pomaka ka klimatski elastičnoj poljoprivredi, prehrambenoj industriji i šumarstvu; smanjenje ruralne depopulacije i povećanje kvalitete života te gospodarski oporavak; doprinosi prioritetima Europske unije za ruralni razvitak. Programom je utvrđeno 16 mjera koje su usmjerene na povećanje konkurentnosti poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, kao i unaprjeđenje životnih uvjeta u ruralnim područjima. Operativni je program ruralnog razvitka dosta važno polazište za daljnje planiranje za jedinice lokalne samouprave koje se nalaze u ruralnom području upravo stoga što potiče sljedeća ulaganja povezana s prioritetima i mjerama Strategije razvoja Općine Bizovac:

- izrada i ažuriranje planova za razvitak općina i gradova u ruralnim područjima i njihovih osnovnih usluga te planova upravljanja koji se odnose na područja Natura 2000 i druga područja visoke prirodne vrijednosti
- ulaganja u infrastrukturu malih razmjera
- ulaganja u razvitak, poboljšanje osnovnih usluga za seosko stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturu te pripadajuće infrastrukture
- ulaganja u turističku infrastrukturu
- studije i ulaganja vezana uz održavanje, obnovu i unaprjeđenje kulturnog nasljeđa, poput kulturnih značajki sela i ruralnih krajolika i prirode visoke vrijednosti.

Za jedinice lokalne samouprave koje se nalaze na ruralnom području iznimno je važno da u planiranju dugoročnog razvitka uzmu u obzir PRR, stoga se i Strategija razvoja Općine Bizovac u pojedinim dijelovima izravno ili neizravno nadovezuje na ciljeve i prioritete ovog programa.

Program prekogranične suradnje Hrvatska – BiH – Crna Gora jedan je od programa Europske teritorijalne suradnje koja je važan dio Kohezijske politike Europske unije. Ovim programom pograničnim regijama dviju država omogućen je nastavak suradnje iz prethodnog programskog razdoblja, s tim da se program u novom razdoblju fokusira na sljedeća četiri glavna područja: jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, održiv uporaba prirodnih i kulturnih dobara, suradnja: poboljšanje institucionalnih kapaciteta i učinkovita javna uprava te ulaganja u programe obrazovanja i osposobljavanja. Program se financira sredstvima Europskog fonda za regionalni razvitak. Osječko-baranjska županija ubraja se u prihvatljiva područja za financiranje projekata u okviru ovog programa, stoga je i Strategija razvoja Općine Bizovac u određenoj mjeri povezana s ovim programskim dokumentom.

Strategija razvitka javne uprave 2021. – 2025. strateški je dokument koji predstavlja okvir za razvitak javne uprave i usmjerena je na unaprjeđenje upravnih kapaciteta te na bolju organizaciju javne uprave. Strategija razvitka po-

duzetništva u Republici Hrvatskoj usmjerena je na jačanje poduzetničkog potencijala i unaprjeđenje kulture poduzetništva. Strategija ima jedan opći cilj, a to je povećanje konkurentnosti malog gospodarstva u Hrvatskoj te pet podciljeva: 1. poboljšanje ekonomske uspješnosti, 2. poboljšani pristup financiranju, 3. promocija poduzetništva, 4. poboljšanje poduzetničkih vještina i 5. poboljšano poslovno okruženje.

Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti Republike Hrvatske temeljni je dokument čija je svrha omogućiti sustavan i zajednički pristup svih relevantnih dionika u rješavanju problema siromaštva i socijalne isključenosti. Strategijom su definirani sljedeći glavni prioriteti: 1. osiguravanje uvjeta za uspješnu borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu; 2. osiguravanje uvjeta za sprječavanje nastanka novih kategorija siromašnih, kao i smanjenja broja siromašnih i socijalno isključenih osoba te 3. uspostavljanje koordiniranog sustava potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti te sustava praćenja i evaluacije.

The background features a light gray map of Europe with white outlines of countries. The map is framed by green and yellow decorative elements: a large yellow circle in the top left, a green circle in the top right, and a green circle in the bottom right. There are also green and yellow striped patterns in the top center and bottom center.

7

**Praćenje
učinaka i
evaluacija
realizacije
postavljenih
ciljeva**

Politika regionalnog razvitka usmjerena je prema društvenom i gospodarskom razvitku na lokalnoj razini. Strateške mjere postavljene u ovom dokumentu od velikog su značaja i u formiranju mjera u strateškim dokumentima na višim razinama. Upravo povezivanje lokalne i regionalne razine, a potom i određivanje razvojne strategije na nacionalnoj razini osigurat će daljnje usmjerenje razvitka i adekvatnu alokaciju sredstava prema području koje je od posebnog nacionalnog interesa. Zakon o regionalnom razvitku prepoznao je važnost ovog povezivanja koje doprinosi indeksu razvijenosti svake jedinice lokalne samouprave. Ovim dokumentom jasno su određeni budući planovi, mjere i projekti, a kako bi se oni uistinu i provodili, potrebno je uvesti sustavno praćenje i nadzor provedbe istih. Cilj je praćenja omogućiti uvid u stvarno stanje provedbe mjera, odnosno odgovara li trenutačno stanje provedbe planiranom provedbenom okviru te hoće li prethodno postavljeni skup ciljeva biti ispunjen, u smislu očekivanih rezultata prema utvrđenom planu i programu.

Nadležno tijelo za praćenje Strategije razvoja Općine Bizovac upravo je Općina Bizovac, s obzirom na to da na području Općine ne postoji ni jedna druga mjerodavna institucija koja bi isto mogla provoditi. Kako Općina svake godine dostavlja izvješća o provedbi svojih projektnih aktivnosti prema regionalnoj i nacionalnoj razini, upravo će ona biti i glavni pokazatelj uspješnosti u provedbi ovog dokumenta, kao i korektiv u slučaju bilo kakvih odstupanja (posebice ako su ona usmjerena na intenzitet provedbe). Osim za praćenje ostvarenja provedenih aktivnosti, dobiveni će se podatci upotrebljavati i prilikom evaluacije njihovih učinaka na ostvarivanje postavljenih ciljeva. U predmetnu evaluaciju moraju biti uključene detaljno opisane aktivnosti, vremenski planovi te moraju biti određeni nositelji predmetnih aktivnosti. Sustav pokazatelja postignuća sastoji se od:

- pokazatelja dugoročnog učinka na ciljeve razvojne politike
- pokazatelja izravnog pozitivnog učinka na ciljnu skupine
- pokazatelja dugoročnog utjecaja na razvitak Općine.

7.1. Komunikacija i informiranje

Kako bi postavljeni prioriteti, mjere i ciljevi bili uspješno provedeni, potrebno je za to uključiti i čitavu lokalnu zajednicu. Jedinica lokalne samouprave ne može samostalno sve provesti pa će za to biti potrebno neprekidno informiranje javnosti. Tako će se povećati i transparentnost u provedbi zacrtanih prioriteta, mjera i ciljeva, ali i potaknuti zajednicu na aktivnije uključivanje u provedbu predmetnog dokumenta. Upravo takva vrsta komunikacije i odnosa uspostavljena je i prilikom izrade Strategije razvoja Bizovac, s obzirom na to da su na radionice bili pozvani i uključeni svi sektori: javni, privatni, civilni. Najvažniji je cilj informirati javnost, podići svijest i razumijevanje o važnosti predmetnog dokumenta, omogućiti ciljanim skupinama razumijevanje svih prioriteta i mjera, kao i njihovu svrhu te važnost njegove usklađenosti s ostalim strateškim dokumentima na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.

Kako bi transparentnost u provedbi predmetnog dokumenta bila na najvišoj razini, informacije o svim koracima u provedbi Strategije razvoja Općine Bizovac bit će redovno objavljivane i ažurirane na:

a) web stranici Općine – i do sada su uloženi veliki naponi kako bi svi dokumenti bili objavljeni na mrežnoj stranici Općine, na kojoj će biti redovno objavljivani i svi koraci u realizaciji predmetnog dokumenta te eventualne izmjene istog

b) društvene mreže – Općina će redovito objavljivati sve aktualnosti

c) mediji (tisak, radio i televizija) – Općina će redovito informirati javnost objavljivanjem članaka, javnim nastupima, tiskovnim konferencijama i obavijestima u regionalnim i nacionalnim medijima

d) publikacije i promotivni materijali.

U skladu sa zakonima Republike Hrvatske vodit će se računa o pravu na jednak pristup informacijama. Invaliditet, etničko podrijetlo, spolne i dobne razlike bit će uzete u obzir pri oblikovanju komunikacijskog pristupa te će se i model komunikacije prilagoditi pojedinim ciljanim skupinama. Svi će materijali biti dostupni u prikladnim formama te će pravo na informaciju biti zajamčeno svima kroz lako dostupne i prilagodljive oblike distribucije informacija kako je ranije i navedeno.

A stylized map of Europe is shown in the background, rendered in light gray outlines on a light gray background. The map is framed by decorative borders at the top and bottom, featuring green and yellow geometric shapes and patterns. The number 8 is prominently displayed in the lower-left corner.

8

Zaključak

Općina Bizovac intenzivno radi na provedbi Strategije razvitka Osječko-baranjske županije, kao i Strategije Europa 2030. Strategija razvoja Općine Bizovac izrađen je u skladu s Pravilnikom o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/10), a koji je propisalo Ministarstvo regionalnog razvitka i fondova EU-a (MRRFEU). Isti dokument jasno određuje potrebe Općine Bizovac, razrađuje viziju, ciljeve, prioritete, mjere, ideje, projekte, ali istodobno nudi jasno razrađen plan aktivnosti i status pojedinih projekata. Općina kao institucija ovim dokumentom preuzima odgovornost projekte od faze ideje dovesti do krajnje realizacije u predmetnom razdoblju, što će ponajprije ovisiti o mogućnostima prijave tih projekata na druge izvore financiranja.

Kako bi uspješno pokrenuli razvitak Općine kroz predviđene projekte i kroz jasno zacr-

tane planove, od velike je važnosti i pomoć i suradnja s civilnim udrugama, gospodarstvenicima, poljoprivrednicima, kao i svim drugim pojedincima koji svojim konstruktivnim razmišljanjem i radom žele doprinijeti razvitku lokalne zajednice. Upravo ovaj dokument daje odgovor na pitanja – što, kada i kako trajno stvoriti sliku mjesta u skladu sa sljedećim:

„Bizovac – tradicionalna općina modernih pogleda usmjerenih prema svakom pojedincu kao glavnoj okosnici kulturnog identiteta i gospodarskog prosperiteta temeljenog na poljoprivrednim, proizvodno-prerađivačkim i turističkim aktivnostima.“

A stylized map of the African continent is centered on a light gray background. The map is outlined in white. The top and bottom edges of the page are decorated with green and yellow geometric shapes, including circles and rectangles with horizontal and diagonal stripes. In the bottom right corner, there is a solid green rectangle.

9

Prilozi

9.1. Obrazac za prikupljanje projekata

Općina Bizovac

Obrazac za prikupljanje projekata /projektnih ideja

(max 2 stranice)

Predlagatelj/ nositelj projekta	
Potencijalni partneri	
Sektor (vrsta subjekta)	
Kontakt osoba e-mail i telefon	
Naziv projekta	
Kratki opis projekta (cilj, aktivnosti, očekivani rezultati)	1. Cilj/ciljevi projekta:
	2. Glavne aktivnosti:
	3. Očekivani rezultati projekta:
Razina spremnosti projektnih ideja/ projekta	Projektna ideja – ideja koju ćemo dalje razrađivati i prikupljati potrebnu dokumentaciju (max 5 rečenica):
	Srednja razina spremnosti – do sada je projekt razrađen i ima djelomično pripremljenu sljedeću dokumentaciju (navesti):
	Visoka razina spremnosti – projekt ima pripremljenu svu potrebnu dokumentaciju za početak provedbe (navesti):
	Napomene/komentari (prepreke u pripremi projekta; dokumentacija koja nedostaje i dr.):
Očekivano trajanje projekta (mjeseci)	
Procijenjena vrijednost projekta (EUR)	
Mogućnost sufinan- ciranja i predfinan- ciranja (DA/NE)	

